

BUDAPESTI CZÉGEK.

FÖLDVÁRY IMRE
főföldvár- és fehérenemű-raktára.
BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
Tel.: 1111. Arjegyzék bérmentve.
Speciális készítője jó szabású fűző ingeknek.

VÁRADY MÁRTON
IV. kerület, Muzeum-körút 35. szám.
Szeres és elhelyez egy helyben mint vidékre:
Szakácsnő, szobalány, mindenes leányok, dada, vasalónők, továbbá gazdasági, kuli sárnyok, társalgónők, árusnők, szeszpenési német lányok, bunneket, gymerkeresztnők, urasági inas, portás, irodaszoja, lovas, kecsis, kertész és szakácsokat stb., stb.

„Toronyórák“
palota, lakanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I. m. Állami kedvezm. gőz-üzemű Budapest, VII., Kazinczy-ut. 3.
Képes árjegyzék, költségtérz. bérmentve.

A Magyar Asphalt
Részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30
elvéllalja jótállás mellett legelőcsöbbsen
asphalt-burkolatok
fektetését és
nedves lakások,
pinczék, stb. gyökere száraztátelét.
Telefon.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
Alapított 1876.
Veszek! Eladok! Cserélek!

Franklin-Társulatnál megjelent.
POCSAJYÉK.
Regény.
Írta
Fröhlichné Mária Paula.
Ara füve 1 frt 50 kr.

LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérenemű-gyáros ajánlja
ari divat- és fehérenemű-ujdonságait.

Elite kávéház
a budapesti karambol kör helyiségeivel
VII., Kerepesi-út 20.
A főváros legnagyobb kávéháza. Az ország legjobb 12 billiárdjával. Hűdeg buffet. Tiszta kávé. Pontos kiszolgálás. Az összes bel- és külföldi hírlap k. 50. Telefon-Hírmondó! Estéknél csigányzene. Kifünő ventiláció.

Az Elite kávéház
tejesarnoka
a kiállítás területén. A villamos vasút megállóhelye. (Hőfűtő pavilon, jégesapokkal, a Ganz és malomipar pavilonok előtt). A kiállítás látogatóinak kedvenc találkozási helye.
Hűdeg itélek és pompás italok rendes városi árak mellett.

Pokol kávéház
a híres Dante pokol-körkép területén levő kertben. A főváros legkedvesebb és legkellemesebb üdülő helye. Nap és eső ellen védő markisokkal. Előfák és bokrok között lévő árnyas lugásokkal. — Rendes városi árak!

Pilseni sörcsarnok
Ös-Budavárban.
A kiállításból átvívó hid lábánál. Csigányzene, katonazene és külön szimpadál.
Elvünk mindenből a legjobbat nyújtani mérsékelt áron.
HEINDL FERENCZ és ADORJÁN GYULA
tulajdonosok.

A SZÉPSÉG
ÁPOLÁSÁHOZ.
Eddig el nem ért
HATÁS.
KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème
ártalmatlan anyagokból készült sikertült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb övszer, levegő, szél és napsütés ellen, eltávolított napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.
Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, bárszuszterti bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a
Párisi Hőlgypuder
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.
Hamított párisi hőlgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a címkeken, valamint a leírásban a mellékelt védjegy van.
Raktár minden gyógyszertárban és illatszertárban.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

Főiskolai igazg. orvos **Dr. KUN ZOLTÁN** kiroprált gyógyszerész
Vérképző labdacso, rózsaszínre színezve: vérszegélyek, gyöngykorosok, laktalan tudóbetegnek legjobb gyógyszer. 1 üve: ára 1 frt 80 kr.
Hurut labdacso, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut, tüdővész, hidegfeles, malária, gyümökör ellen legkifünőbb: 1 üveg: árának czukrozott labdacso ára 1 frt 80 kr.
Női betegségek ellen jelessebb gyógyszer az **IRRI-GALO PÖR** 1 doboz 1 forint 20 kr.
Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvelő fölötti Kifünő övszere a rugalmas torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.
A Purpurin Crème arc- és kékenfenek megleg hatása van 1 5 nap alatti az arcról minden foltot eltávolít a bárszuszterti varázsoja. 1 tégely 1 frt 20 kr. Kaphatók a készítőnél:
TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél
Sárospatakon.
Főraktár: Budapest en; Török József gyógyszerésztárban, Király-utca. Dr. Buday Emil gyógyszerésztárban, Városház-ter. Minden drogaszletben és gyógyszerésztárban kaphatók.

Szalongarniturákat.
követetlen a kárpitosnál kell rendelni, erre alkalmat nyújt ületlem kiválóan szolid és finom kivitelű nagy választéka, mintán magam vagyok azok készítője, olező áron adom. Szalonom látogatását tisztelettel kérem.
Karner József
kárpitosmester
IV., Ferenciek bazára
I. em., a bazárban.

Leggyorsabb segély
székrekedés, étvágytalanság, gyomor-, főfájás és az ebből eredő bajok, valamint fülzúgás ellen a
ZENKE ZOLTÁN
„BARÁT ITAL“
növényeszer készítménye. Használati könyvvel együtt kapható 40 és 80 kros üvegekben
Budapest: Richtárszky Ernő II. ker., fő-utca 49. szám. Fűredi József II. ker., Iskola-utca 22. sz.
Hilscher Rezső IX. ker. sorokári-utca 39. sz. fűszerkereskedésekben továbbá a főváros minden nagyobb üzletben és a vidéken, valamint a készítőnél utánvét mellett H.-M.-Vásárhelyen, Árpád-utca 12. szám.
Használati könyv ingyen és bérmentve küldetik.

MARGIT-CRÉME
hírneves, az elegáns hölgyek által használt arczereme (nem zsiros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, elavoltas arczról mindenemű bőrtisztatlanságot.
Egyedül szer szepölő, májfoltok, ostánszok, bőrakka (mitesser) ellen. Bámulatos hatása abban rejlik, hogy a bőrre kenve az által rögtön fölvetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy szeplővel vagy májfoltokkal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz.
Mivel nem zsiros — nappal is alkalmazható, — a crémével bekent bőrön a hőlgypor remekül tapad. Ara 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ára 35 kr. — **Margit-hőlgypor,** fehér, rósa és crème színben ára 60 kr. — **Margit-főlgypó** 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerésztára, Aradon, Deák Ferencz-utca 11. sz.
Főraktár **BUDAPESTEN,** Török József, Király-utca.

A természetes savanyúvizek között a
Krondorfi
alkalikus SAVANYÚKÚT
elsőrangú kifünőségek
egybevágó vegyelemzése alapján milyenséggel
az első helyet foglalja el.
Magyarországi főraktár:
V. Széchenyi-utca 3. — Telefon 1108 sz.

Páris 1889. **Kitüntette** Brüsszel 1891.
Genf 1889. Bécs 1891.
1893. Chicago. Magdeburg. London 1893.

Egyetemes gyomorpor
Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse 220, a francziaországi orvosi társulatok tagja. Orvosilag legjobban ajánljatik. Rendkívül sikeres, még idült gyomorbojoknál is. Szállít próbára ingyen, csupán a viteldij megtérítése mellett, berlini főraktárból.
Ausztria-Magyarország számára egy doboz 1.60 Raktár:
Budapest: Török József gyógyszerész király-utca 12. szám.

ÖS BUDAVÁRA
a főváros legelőkelőbb látványos mulatóhelye (a kiállításai kapcsolaton)
május 1-én megnyilt. — Nyitva délelőtt 10 óráig reggelig.
Bérletjegyek az évadra 6 frt.
Kaphatók: Os Budavárban (állatkert). Előjegyezhetők: Millenium-utazási és ellátási vállalatnál (Gizella-ter 4.), valamint a Telefon-Hírmondó városi irodájában (Andrássy-út 30.).

BUDAPEST,
Gyár
Külső Váci-ut 1549.
Városiroda
Erzsébet-ter 10. sz.
ROESSEMANN és KÜHNEMANN
GÉPGYÁRA.
Különlegességeit képezik:
I. Koppel Artur-féle keskenyágányú vasutak, mezőgazdasági, erdőeseti, bányászati, ipari, építkezési és egyéb cselokra, kézi, lö-, gőz- és villamos üzemre.
A kiállítás köruton közlekedő villamos vasut a czég gyártmánya, a villamos berendezés Ganz és társa czégé.
II. Sodronykötél-, függő- és sikló-pályák
saját szabad-patent szerinti.
Képes árjegyzékek és költségvetések ingyen szolgáltatnak.

40. SZÁM. 1896. BUDAPEST, OKTÓBER 4. 43. ÉVFOLYAM.

Helyettesítő feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.— | félévre — 2.50 Kiföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

Dr. RÉCZEY IMRE.
AZT SZOKTÁK mondani, hogy sebésznek születni kell. Hiába veszi meg, hiába kutatja és tanulja valaki az összes sebészi könyvtárakat, hiába erőlködik néha egy emberéleten át, ha hozzá való furulyája nincsen, válik belőle esetleg dilettáns, de soha igazi hivatott sebész nem lesz belőle, ha csak arra nem született.
Ilyen született sebész **Réczey tanár**, ki e napokban éri meg doktorságának 25-ik évfordulóját. Huszonöt évi doktorság sok idő annak is, a ki sokra nem viszi és sok idő annak is, a ki cseljét eléri, mert a kezdetnek, a küzködésnek, az egyéni érvényesülésnek nehéz éveit foglaltatnak benne.
Életrajzi adatai után kutatva, megtudtam,

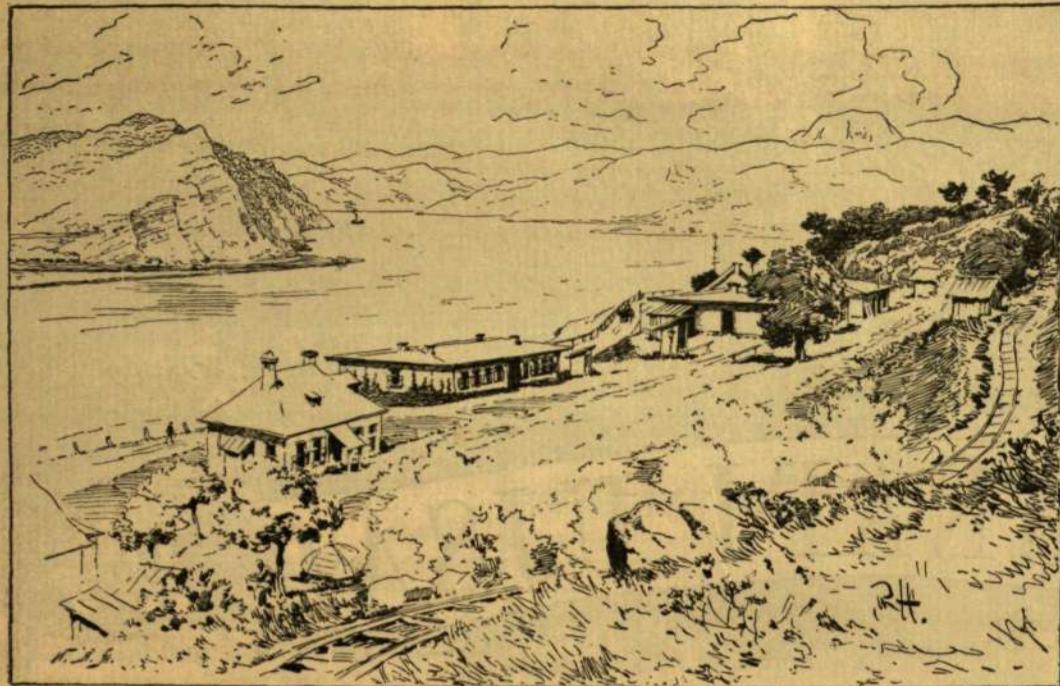
szorgalmára és az operatív sebészet terén kifünő ügyességére való tekintettel kivételesen egymás után hat évig működhetett ottan. Gyakorlati működésének ezen idejében kezdődött önálló tudományos és irodalmi működése is; ekkor jelent meg az általa néhai dr. Antal Gézával közösen írt s magyar és német nyelven is megjelent terjedelmes munka, mely a budapesti egyetem akkoriban még egyetlen sebész-kórházának működését tárgyalja. Dr. Horváth György barakkórházi volt sebész főorvosnak halála után, ideiglenesen főorvosi minőségben ennek osztályát vezette; 1884-ben a barakkórház rendelő orvosává nevezett ki, 1885-ben pedig a Szent István kórház megnyitására, ezen kórház egyik sebészi osztályának vezetését vette át. A tudomány-egyetemnek orvosi karán már 1878-ban

képesítették a csontok és izületek sebészetéből magántanárrá s tudomány működése elismeréséül 1885-ben a rendkívüli tanári czímet nyerte. A budapesti kir. orvosegyesületnek sok éven át első titkára volt, s e minőségben írta meg az egyesületnek történetét; majd üleselnökké lett, utóbb pedig az egyesület másodelnökévé választatott. Az igazságügyi orvosi tanácsnak tagja és a «Köz-kórházi orvostársulat» elnöke. Tudományos dolgozatainak legnagyobb része az «Orvosi Hetilap»-ban jelent meg, melynek fiatal orvos korától fogva mindig buzgó munkatársa volt s a melyet másfél éven át — mint az akkoriban beteg szerkesztőnek, Balogh Kálmánnak helyettese — nagy szakavatottsággal és lelkiismeretességgel szerkesztette. A külföldi szakirodalomban neve az által vált ismertté, hogy nagyobb monografiái a «Zeitschrift f. Chirurgie» és a «Wiener Klinik» szakfolyóiratokban németül is megjelentek.

Dr. RÉCZEY IMRE.

A dr. Lumnicez Sándor halálával megüresedett második sebészi tanszékre nyilvános rendes tanárrá nevezetvén ki, eljutott azon állásba, a melyre született, és a melynek ennél fogva már évek óta praedestinált jelöltje volt.
Személyes tulajdonságainak ritka találkozásán kívül még több szerencsés körülmény járult hozzá az ő kiképezéséhez. Egészen fiatal korában hallotta még tanítani és látta még operálni — bár csak rövid ideig — Balassát. Hat évig működvén mint mütönvendék a kórodán, a sebészet minden terén és annak minden ágában egyenletes és alapos kiképzést nyert, de egyúttal élesztette is látását, felfogását és logikáját, egyre jobban gyakorolta amúgy is kiváló kézügyességét, úgy, hogy hat év lefolyása után mint szigorúan felgyelmezett, a szó szoros értelmében vendő sebész hagyta el a kórodát. Kiváló szerencséje volt azon felül, hogy tanuló éve a sebészet nagy átalakulásának a kezdetére estek, hogy kezdetül fogva a modern sebészet szellemében növén fel, ennek felfogásában és irányában ha-

Háry Gyula rajza

A VASKAPU-SZABÁLYOZÁS MŰVETŐSÉGÉNEK TELEPE A GREBEN-HEGYGYEL SZEMBEN.

ladt előre és haladhatott a nélkül, hogy előbb régiebb felfogásoktól, nézetektől és tudományos meggyőződésektől meg kellett volna válnia.

A mi pedig a tanszékre mint tanárt első sorban képesíti, az az ő kiváló didaktikus tehetsége, a mely menten minden nagyképtűdéstől és keresetségtől, ritka magyarázó képességével és analitikus modorával a legnehezebb, a legbonyolultabb kérdéseket is könnyen megértethetők és tisztán felfoghatók teszi mindig nagyszámú hallgatói előtt.

Hogy mint orvos a beteg ágyához mindig magával viszi az embert is: azt nemcsak egyik, megnyitó kórodai előadásában mondott azon önvalóságában árulta el: «csak jó ember lehet jó orvos», hanem a legszegényebb betegnek is és a legnehezebb helyzetekben is mindenkor hű marad ehhez a nemes felfogáshoz. Operálni mindig csak a beteg javáért operál és soha az érdekes műtét kedvéért.

Soha semmi által meg nem zavarható higgyátsága, szoros logikája a diagnostikában, a műtét javaslatait épp oly tudományos, mint lelkiismeretes megállapítása, egyéb jeles tulajdonságai mellett, biztosították számára kartársai körében a valódi tekintélyes hivatott sebésznek a híré. Kollegái körében osztatlan becsülésnek örvend, betegai szeretettel, tanítványai és hallgatói tisztelettel csüggnek rajta és kapnak az alkalmon mindannyian, hogy az ő doktorságának huszonöt éves évfordulóját már ünneplhetik.

De minthogy doktorságának még csak huszonöt éves évfordulóját üli: a tudományának, betegnek és a fiatal orvosnemzedéknek egyenlő hasznára kétségkívül lesz még a jeles tanárnak ünnepelni való még több évfordulója a hosszú jövőben is.

N—i.

TOMPA SZOBRA ELŐTT.

Szavalták Tompa Mihály szobra leleplezése alkalmával Sárospatakon 1896 október 4.

Való tehát, való az édes álom,
Itt áll az érzebe öntött hű alak!
Buzgó imánk föl, a magasba szálljon,
Hozsánát zengjenek e vén falak.
Az őszi nap ragyogjon tiszta fényben,
Pacsirta szőljön tar mezők felett,
Az őszi fátyolos szellő ne tépjen
Ma sárga lombot, hulló levelet!

Oh jöjjetek és hódolva szellemének
Mi lelkesedjünk a költő-papért.
Ki tündöklő csillagja lett az égnek,
De homlokán por lepté a babért.

Kinek minden dalát epedve várta,
Az eltiport nemzet bús éjszakán;
Ki lelke búját a dalokba zárta
S zokogva sirt az elnyomott hazán.

Évezredes hazánknak büszkeségét
Gömör szülte, Patak nevelte fel,
Lángszelleme itt nyerte ébredését,
Hol annyi hálatelt szív ünnepel!
Hatalma nincs a romboló időnek
Azon, mit e falak közt alkotott;
Bajos vegék meséi itt szövődnek
Bevonva fényvel minden bús romot.

Majd hogy kitört a harc s kétségbejött
Villám cikázott át hazánk égen:
Kitört sirjából a Rákóczi lelke
S velünk harcolt a szent csaták terén;
Fényes napunk már-már délpontra hágott,
Midőn csörögve földre hullt a kard;
De hírnevünknek a bukás sem ártott,
Nem törte meg az eltiport magyart.

Pedig legjobbjaink börtön fogadta,
Vagy elhullottak gyászos vérpádon.
A sok madár dalos berkét ott hagyta
És szóltan ült a száraz ágakon.
Ijesztő, síri csend borult a földre,
Mozdulatlan feküdt a tetszalott;
Csak bús viraszutók állottak fölötté,
De megkövülve egy se szólhatott!

Miként a szelvet vad, a rengetegben
Emésztő, nagy kinjának hangot ad:
Ép úgy dicsőnk az elpusztult berekben
Lantjára csal megrázó hangokat.
A mint köszönti a golyót tavasszal,
Üdvözlőre még emlékezünk,
Fölsíra minden ajkán a panas-dal:
Mint oldott kéve széthull nemzetünk!

Majd lelke szállna végtelen, sík pusztán,
Repülne föl a táj szellővel;
De sulyos fájdalom a földre huzván,
Jajgatva sír tépő gyötrelmivel.
Szavára a bércek visszhangot adnak,
Sok honfi szív bújába megszakad.
Oh mert magát az eltiport magyarnak
Fájdalmába kisírni sem szabad!

Föltámadást hirdetve nemzetének,
Új Simeonról meghatón dalol.
Majd távozott sirt a gyászos ének,
Ki messze bújdosott el valahol.
Nehéz idők sötét bús éjszakáján
Tündöklő fényt hazánkra ő vetett,
Mint átragyogja biztató szivárvány
Vihar után a tépett fellegét.

Báj és erő van mindenik dalába,
Meghatva játszik a szív hurjain.
De páratlan, midőn hívó szavára
Tündér repül le hold sugárain.

És a mezők viráigval esteken
Szónek csodálatos virágregét,
Megóva így a hervadástól szépen
Nyíló virágok gyöngye életét.

Hírét, nevét magasztaljuk mi bátran,
Túlzengve véle rónát, bérceket.
Itt a természet ősi templomában
Gyujtsunk nevének lángszövétneket.
Ki a míg élt — küzdött ezer viharral —
De átkarolva védő angyalát:
Hiába ostromolta bész haraggal
A sors — hitének büszke templomát!

Állott a vészben, állott rendületlen,
S ha meg-megnyílt egy drága sírgödör:
Beszélt fölötté biztatón, lángnyelven
Hirdetve, hogy hazánk mit örököl? !
Nézzétek őt! Kezében olajággal
Mutat nekünk boldog szabad hazát,
Melynek világa lángoló sugárral
Ragyogja be a síri éjszakát!

Lesz még idő, midőn kéziratáról
Lehull a gondosan őrzött pecsét!
Midőn az ég is vízhangzik dalától
Hirdetve büszkén nem muló becsét;
Mert — bár az évek tünjenek rohanva,
Repüljenek a muló századok;
Míg áll hazánk: szent lesz a költő hamva,
Dieső neve örökre felragyog!

Szuhay Benedek.

A VASKAPU ÉS A KÖZLEKEDÉSI TEHNIKA ÚJABB VIVMÁNYAI.

Az ezredéves magyar állam ime megoldotta azt a földadatot, melylyel Európa bizalma ruházta föl. Törhetlen munkája és szakértelme eltávolította végre azokat a sorompókat, melyek határával a világkereskedelemnek útját állták s ezzel méltóképen lép bele új ezredévébe, melyben egy becses és ékes lánczszemlet fogja szolgálatni a népek érdekei természetes közösségének: a polgárosulás munkája folytonosságának, mely hegyeket ront le és tengereket temet be, hogy romjuk fölött testvérkezét nyújtsanak egymásnak a művelt nemzetek milliói.

Ez a jelentősége a vaskapui ünnepnek, de egyszerűsége annak is, hogy Magyarország megértette az intő szót, mely a tudomány és munka terén iparkodásra serkentette s oly alkotással tetézte be a század tehnikai vivmányait, mely méltán sorakozhatik a legistemetreméltóbbak mellé, melyeknek az ipar haladása az utóbbi évtizedek alatt éltet adott.

Magyarországon mindig voltak termékeny és merész elmék, a kik az ország anyagi érdekeinek helyes felfogásával nagy és messze kiható terveket akartak valószínűsíteni. Hogy csak a múlt században élt gr. Szapáry János említsük, a ki közgazdasági életünk számos kérdését kívül, a minő a Nyírseg lánjainak amerikai náddal való beültetése; Egerből a portóihoz hasonló borknak nagymérvű kivitele, Lőcse vidékének németalföldi csipkeverőkkel való betelepítése s több efféle praktikus és közhasznú gondolat megvalósítása volt; első foglalkozott vízi kereskedelmünk föllendítésével is, egymás után vetve szőnyegre a Vág folyó hajózhatóvá tételét, Esztergomnak nagy hajóépítő teleppé való átalakítását s mindenek fölött a Tiszától Pestig vagy Váczig Hatvanon át hajózható csatorna nyitását. Hasonló nagy terv volt a század elején a Felső-Magyarországot s a Bánátot Pesttel összekötő, úgynevezett br. Vécsey-féle csatorna eszméje, melynek szószólói közt magát Széchenyi Istvánt is ott találjuk.

Mindezek a nagy és szédületes tervek azonban voltaképen megelőzték korukat, mert nálunk épen úgy, mint bárhol a világon, csak a köztetervvel eszméjével való megbarátkozás és ennél fogva az állami össztartozandóság tudata biztosíthatta az ily nagyszabású alapokra fektetett közlekedési politika nélkülözhetlen előfeltételeit.

Valóban még a világbirodalom túlélt eszménye sem lehetett alkalmas arra, hogy oly alkotásokra nyújtsan segédkezet, a minő a Vaskapu áttörése, dacára annak, hogy a központi

hatalom biztosítása és erősítése egyenesen rá látszott utalva lenni arra, hogy a közlekedés távolságait nagyszerű építkezésekkel enyésztesse el s ekkép a közlekedési technikát is az állam-eszme céljaira használja fel.

Kiszámíthatatlan kulturális horderejű eszme volt például az, mikor Nagy Károly császár a Rajnának a Dunával való összekötését tervezte a levantei kereskedés felvirágoztatására, mely akkor tudvalevőleg a Fekete-tengertől a Keleti-tengeren át vezetett. Meg is kezdte nagy tervét, a rajna-dunai csatorna kiépítését, de reszint háborúzásai, részint a folytonos esőzések nem engedték a megkezdett munkálatok befejezését. Majdnem ezer évnek kellett elteltnie, hogy ehhez hasonló alkotást lásson a világ, a suez és a Panama-csatornák tervezésében.

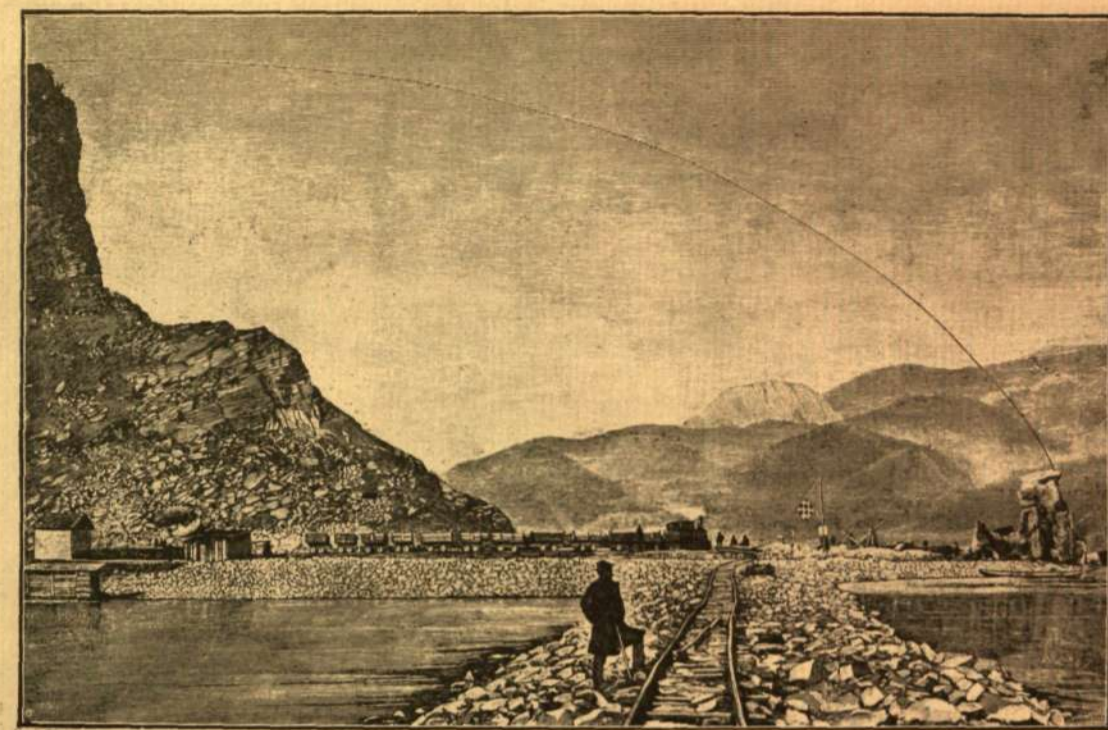
Franciaország két nagy csatornájának eredete még a nagy király uralkodására vezethető vissza; így a 279 kilométer hosszú déli csatornáé 1666-ra, a 10 kilométernyi Greve csatornáé szintén ugyanazon évre, a 9 kilométer hosszú Lainel csatorna terve 1715-ben tétetett folyamatba, a Páris városi három csatorna az Oureq, Saint-Denis és St.-Martin közül pedig, melyek összesen 120 kilométert tesznek ki, a legrégibbnek konzessziója a forradalom X. évében adatott ki. Ezeket kívül még nyolc csatornája van Franciaországnak, melyek közt legfontosabb a Garonne-nak 213 kilométer hosszú oldalcsatornája.

Mégis a gőzhajók feltalálása volt a nagy lökés, mely a vízi utak hálózatának kiterjesztésére s a természet akadályainak a technika fejlettsége segélyével való diadalmas elhárítására az emberi kéznek először adta meg az impulzust. És ebben Amerika adta meg Európának a példát nagyszabású csatorna-építéssel e század elején, a melyekkel a keleti államok mindenike biztosítani akarta magának a Csendes-tenger és a nyugati területek közti közvetlen közlekedés előnyeit. A Hudson és az Erie-tó összekötésének terve a század kezdetéig nyulik vissza; az Ohio összekötése az Erie-tóval, az Illinoisé a Michigan-tóval, a nagy tavak és a Mississippi ágának összekapcsolása ezéjából: Uj-anglia ipari csatornáit s New-Jersey és Pennsylvania község-csatornáit egy egész csatornasorozat megalkotását előzték meg 1825-től 1835-ig, melyet végül az Erie-csatorna fejezett be.

A suez csatorna sikere megtörte az útát Európában is a hasonló vállalatokra. Mindenfélé keresgéltek a térképen átvágandó földszorosok után. Így kezdtek meg majdnem ugyanegy időben a korinthusi tengeri csatorna munkálatait, a Balti-tengeri és Éjszaki-tengeri csatornát, Indo-Khinában a Kra-i földszoros átmenésztését s legújában a Vaskapu-csatornát, melylyel Magyarország is részt kért magának az emberiség közjára célzó nagy nemzetközi földadatok megoldásában.

De ezzel még korán sincs befejezve annak a nagy technikai átalakulásnak története, melyben az emberi elme Európa földabroszát újateremteni vállalkozott. Egy évtizede csak, hogy egy francia társaság újra föl próbálta támasztani Riquet-nek azt az 1666-ból eredő régi tervét, mely az Ozeánnak és a Közép-tengernek egy 279 kilométer hosszúságú csatornával való összekötését tűzte maga elé s erre 99 évre szóló engedélyt kért állami segélyezéssel, vagy kamatbiztosítással. Igaz, hogy a francia kormány egy mérnöki bizottság véleményére, mely a tervet technikai és gazdasági szempontokból kifogások alá esőnek találta, a kérvényt 1885-ben elvetette, de a megalakult társaság nem hagyta magát visszariasztani, hanem megújítva kérelmét, ezúttal még az állami subvenczióról is lemondott, s most követi Lesseps példáját, ki midőn értesült arról, hogy a porta határozatlansága örökre sakkban tarthatja a suez csatorna tervét, még mielőtt megkapta volna Konstantinápolyból az engedély-fermán jóváhagyását, nem habozott megkezdeni a 200 millió alárúásokat a csatorna munkálataira.

Nincs kétség benne, hogy ez a terv Franciaország és egész Európa kereskedelmi és hadászati jövőjére nézve épen oly fontos, mint a Vaskapu. Az Ozeánt és a Közép-tengert áthidaló csatorna nemcsak a keleti behozatal egy részét lesz alkalmas maga felé terelni s a genuai kikötőtől java részét elvonni a transito-kereskedésnek, de Franciaország földmívelésének is

A GREBEN HEGY SZÉTTÖBBANTOTT OSÚCSA. (A pontosított körív a robbantás előtti állapotot mutatja.)

nagy mértékben előnyére válik a vele egybekötött öntözési és phylloxera elleni védekezési rendszer következtében s különösen meg fogja könnyíteni a nagy hadihajóknak az Ozeánról a Közép-tengerre s viszont való átmenetét, a mi megint hozzájárul azoknak a védelmi intézkedéseknek a fejlesztéséhez, a melyek Franciaország és gyarmata háborítatlan birását biztosítják.

KÉPEK AZ ALDUNAI MUNKÁLATOKRÓL.

Lapunk mult heti számában leírását adtuk azon munkálatoknak és műszereknek, a melyeknek az Al-Duna zuhatagán és a Vaskapun keresztül épített hajóút létesítése köszönhető. A Vaskapu-csatornának ünnepélyes megnyitása a mult szeptember hó 27-én a leggyönyörűbb időben és a legnagyobb pompával ment végbe. Három ország királyai is és miniszterei, hazánk és Európa legelőkelőbb államférfiai és katonai méltóságai s ezek között első sorban József főherceg is jelen volt a «Ferenecz József» nevű hajón, mely orrával a csatornát jelképesen elzáró lánczot elszakította, az új úton végig úszott és ezzel a csatornát megnyitotta. Szintén fényes társaságok voltak együtt a «Ferenecz József»-et kísérő «Sofie», «Franz Carl» és «Zrinyi» hajókon is. Pompásnál pompásabb polgári, katonai, papi és diplomata diszruhák s mindenféle rendjelek csillogtak a gyönyörű verőfényes napon és mindehhez nagyszerű keretül szolgáltak a Duna két oldalán végighúzódó nagy hegyek, melyeknek bércei százasorosan visszhangoztatták a monitor és a száraz ágyúütegek üdvlővéseit.

A «Ferenecz József» hajó földézetén a három király jelenlétében, mikor a hajó a csatorna bejáratába ért, Deseffy csanádi püspök fényes szertartással beszentelte a csatornát, imát mondván és áldást kérvén ezen nagy műre.

A püspök imádkozása közben úszott be a hajó a csatornába és szakította át a torkolatát elzáró lánczot. Ezt a történetileg nagy nevezetességű pillanatot tünteti föl egyik képünk. A láncz elszakítását a szerb part mellett állomásozó «Körös» monitor ütege 101 lövéssel üdvozölte, hirdetőn, hogy az Al-Duna legnagyobb hajózási akadály megszűnt. A bércek visszhangja egyszerre három országnak vitte meg a hírt, hogy a magyar király és két fejedelmi vendége most emelik köszöntésre azon diszserlegeket, melyek e célra külön készülttek s most ürtik ki azokat ezen nagy műre és annak áldást hozó jövőjére. A «Körös» monitort egyik képünk épen abban a pillanatban ábrázolja, a mint az előtte elhaladó hajók tiszteletre ütegei az üdvlővéseket teszik.

A «Ferenecz József» hajó és az utána menő hajók a csatornából kiérve, a román part felé tartottak, hol nagyszerű látvány tárult a fényes társaság szemé elé. Románia rendkívüli pompát

igyekezett kifejezni. Az Orsova alatti román határszéltől kezdve egészen Guravojo-ig, sőt még alább is Turn-Severinig sorfalat állt a katonaság a Dunaparton. Gyalogság, lovasság és tüzérség szakadatlan láncban sorakozott; e mellett a Dunán a román flottilla monitorjai és naszádjai csoportosultak.

A megnyitásról szólva, alkalmat veszünk arra is, hogy már közölt ismertetésünk kiegészítésül itt is bemutassuk az aldunai munkálatok néhány érdekesebb mozzanatát és az ott alkalmazott gépek néhány nevezetesebb példányát.

A munkálatok egyik legnevezetesebb szakasza ott, a hol a legyőzendő nehézségek úgy a víz roppant sebessége, mint az örvények veszélyessége miatt rendkívüli eszközöket kívántak, a grebeni hegysszorulatnál volt, hol a Dunának helyenként 30 méternél mélyebb és medrért föl kellett tölteni és vizét a magyar parti sziklák felé terelni azon célból, hogy ott a vizet fel-duzzaszassák. Ezen a helyen, hol Baross miniszter 1889-ben a munkálatokat megnyitotta, azóta szakadatlanul, telen-nyáron, sőt legtöbbször éjjel-nappal folytak a grebeni hegy lehoradási munkálatai. Ezen munkálatok érdekében az állami mérnökök és személyzet részére külön telepet kellett létesíteni, mely, mint egyik képünkön látható, egész kis helységhez hasonló.

A grebeni hegyből 150 méternyi sziklarészlet kellett lefordítani, hogy ott a Duna medre nagy vízálláskor is eléggé tágas legyen s így benne az árvíz is nagy sebességgel nélkül folyhasson le. Ezen hegyrész eltávolítása közel félmillió köbméter kő és törmelék elhordását tette szükségessé. E roppant munkát ábrázoló képeinken a grebeni hegy vége még abban az állapotban látható, a milyen akkor volt, mikor a munkálatok ünnepélyes megkezdése és az első akna elültése után a kivitelhez fogtak. Egyik képen szemléltethetőleg meg van jelölve az a határvonal, a meddig a hegy lefordandó volt. A Greben-hegy lebontása nagy aknákkal történt, melyek egyszeri robbantással 20,000—50,000 köbméternyi követ ontottak le a hegyből, de oly nagy tömbökben, hogy azokat még újabb fúrással és robbantásokkal kellett kisebb darabokká szét-tördelni. A lerobbantott anyagot részint a hegyessé alján létesített ideiglenes vasúton, részint pedig hajókon szállították el a kijelölt helyekre. Egy másik képen a munka folyamata alatti állapot van föltüntetve, mikor a szikla-hegy illett részét már csaknem egészen első-pörte az emberi kéz és a gépek hatalma.

Legnehezebb része volt az aldunai munkálatoknak a víz alatti sziklák eltávolítása, melyeket — mint lapunk mult számában is említettük, — véső és fúró gépek s dinamittöltények segélyével robbantottak föl és szúzták össze törmeléké. Az e célra szolgáló érdekes zúzó és fúró hajókat ábrázoló képeink csak homályos fogalmakat nyújthatnak arról a csodálatos határos munkáról, a melyet e hatalmas gépek végeztek. Rendkívül elmés szerkezetű egy

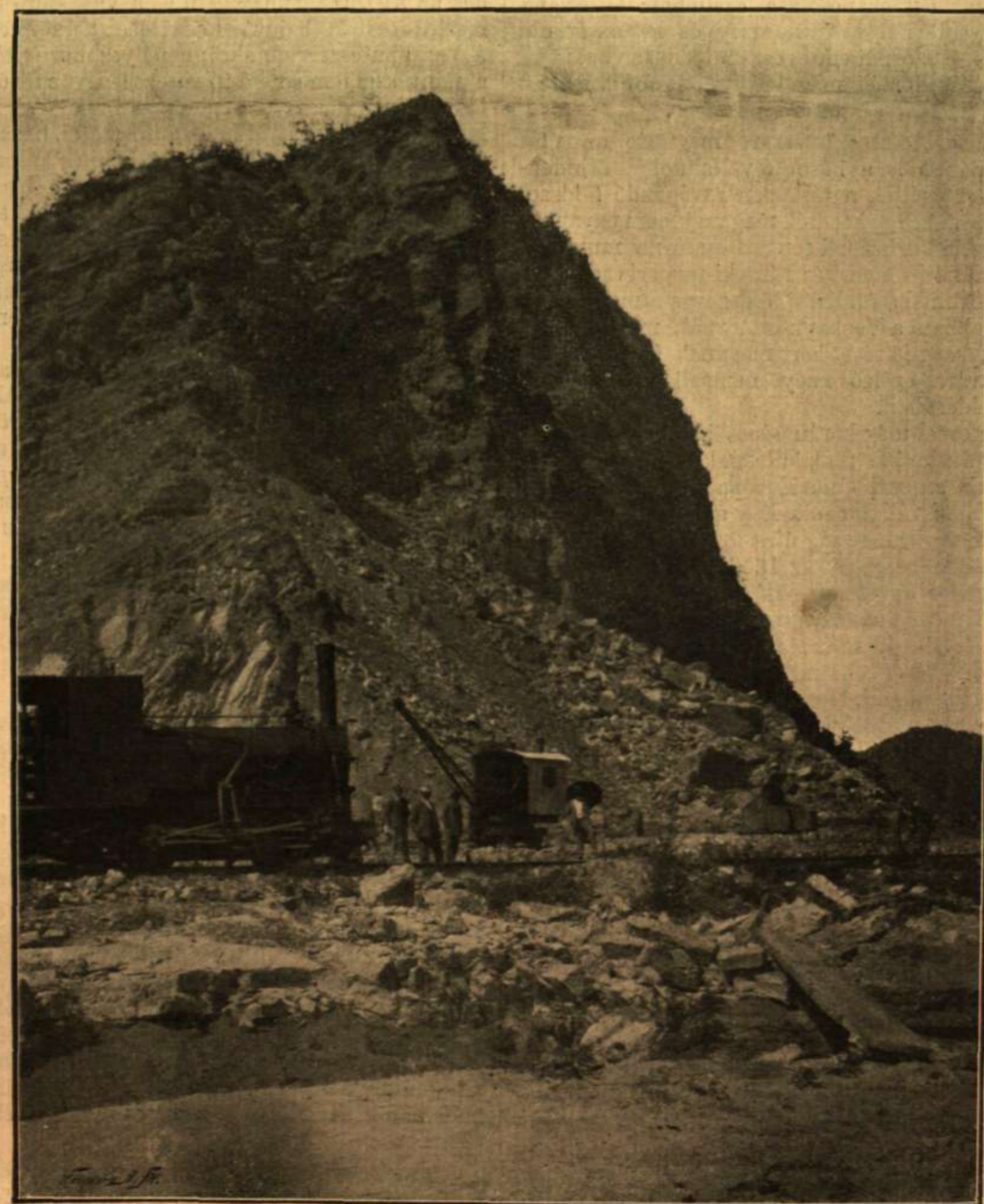
A VASKAPU-CSATORNA MEGNYITÁSA. — Az uralkodók kocsira szállása az orsovai pályaház előtt.

ilyen sziklazúzó hajó. Két nagy összekapcsolt hajóból egy magas vasállvány emelkedik ki, melynek tetején egy csiga van. Ezen csigán megy át egy lánc, melynek vége egy hatalmas gőz tekerőgépre van erősítve. Ezen gép hengere gyorsan és könnyen emeli az oszlop nagyságú s óriási súlyú vésőt (10,000—12,000 kilogrammot). A lánc másik végének bekapcsolása a nagy vasvésőbe egy harangszerű készülékkel történik oly formán, hogy a vésők végén levő fülbe a harangnak egy kapesa beakasztódik, mely kapesának a másik végén kötél van. Mikor a gőzgép a nehéz vésőt kellő magasságra emelte, ezen kötél megfeszítése által önműködőleg húzza meg a kapesát, mely kiakasztódván, a vésőt a magasból leejti s az lezuhanásával a sziklafenek legkeményebb szikláit is összezúzza. A furó-hajó vésője egy 6—8 m. hosszú, 40 cm. vastag óriási acél rúd, melynek végébe egy igen kemény acél nyelv van beerősítve. Az ilyen vésőt a legkitűnőbb anyagból és igen nagy gonddal kell készíteni. A hazai technika e részben is kiváló diadalt aratott, mert a míg a munka kezdetén csak a külföldi gyárakban, főleg Krupp esseni gyárában tudtak ilyen eszközöket gyártani: a munka folyamán már a magyar államvasutak gépgyára hasonló, sőt jobb minőségben volt képes szállítani a szükséges óriás vésőket. Ily véső a kiállításban is látható a nevezett gyár nagy csarnokának bejáratánál, a véső emelő-állvány mintája pedig a koresolyacsarnok előtt van kiállítva.

A furóhajók közül, a melyek a víz alatti robbantásokhoz szükséges lyukakat fúrták a víz alatt a meder sziklás fenekén, szintén bemutatunk itt egyet. A hajó elején és hátulján két-két nagy láb emelkedik ki, melyek nagy erővel leszorítva a meder fenekéhez, a hajónak a sebes vízfolyásban is szilárd állást biztosítanak. A képünkön látható magas vasrácsos lábak az úgy nevezett furóvezetékek, melyek a víz alatt dolgozó furókat a víz sebes folyása folytán előálló rázkódások ellen védik és azoknak biztos járást és szilárdságot adnak. A furóhajó hosszanti oldalán négy furó állvány és ugyanannyi furó gép van. Ezen hajóval tehát négy lyuk volt egyszerre furható, tölthető és fölrobbantható.

A szétzúzott szikláknak a folyam fenekéről való eltávolítása kotró gépekkel történt, minő a «Vaskapu» nevű nagy szikla-kotrógép. Ez egyike a maga nemében a legerősebb gépeknek. Külön szerkesztették a sziklák kotrására a skóciai Renfrewban, honnan a tengeren szállították a Vaskapuhoz. Minden alkotó részének a szerkezetét hosszas tanulmány és tapasztalat alapján állították elő; mert elképzelhetni, mily óriási erő és ellenállás kell ahhoz, hogy e gép kotró vedrei a szétrobbantott sziklák töredékeit a víz alól kimeríthessék és felszínre hozhassák. Ezek a vedrek rendkívül erős acélfogakkal

vannak ellátva, melyek a szikladarabokat megfogták; de a kemény sziklák ezeket az acélfogakat is rövid idő alatt erősen megkopatták, vagy le is tördelték; mert a legerősebb acél alkatrészek sem voltak elég szilárdak a végzendő roppant munkához. Az országos kiállítás Vaskapu-szabályozási csarnoka előtt láthatók ezen kotró gépek használatban volt vedrei és a rajtuk látható romlásokból meg lehet ítélni, mily nagy erőt kellett itt kifejteniök.

AZ AL-DUNÁRÓL. — A Greben-hegy a robbantási munkálatok közben.

A csatornában végzett robbantó és kotró munkák után visszamaradt kisebb sziklatöredékek és maradványok elhordását, valamint a csatorna végleges kitisztítását az egyik képünkön látható kutató (Universal) hajóval eszközölték, melylyel előbb a csatornát átkutatták és ha valami visszamaradt akadályra találtak, azt a képen látható hatalmas állványon megerősített zúzó vésővel előbb szétzúzták és azután egy hatalmas daru csigáján függő vas kosárral kimergették. A kutató hajó munkája olyan tökéletes, hogy a víz alatt a legkisebb visszamaradt akadályt is kitapintja és elhárítja. A csatorna fenekének teljes kitisztítására szolgál a hajóról kinyúló szerkezet, melyet a fenékre lesüllyesztenek és vele a meder alját addig söpörtetik, míg ez teljesen tisztának mutatkozik. Ezen munkák igen hosszadalmasak voltak és ezek kívánták a legtöbb gondot, de egyszersmind ez volt az egyetlen mód, melylyel a csatornák teljes kitisztítását föltétlenül megbízhatósággal végezheték.

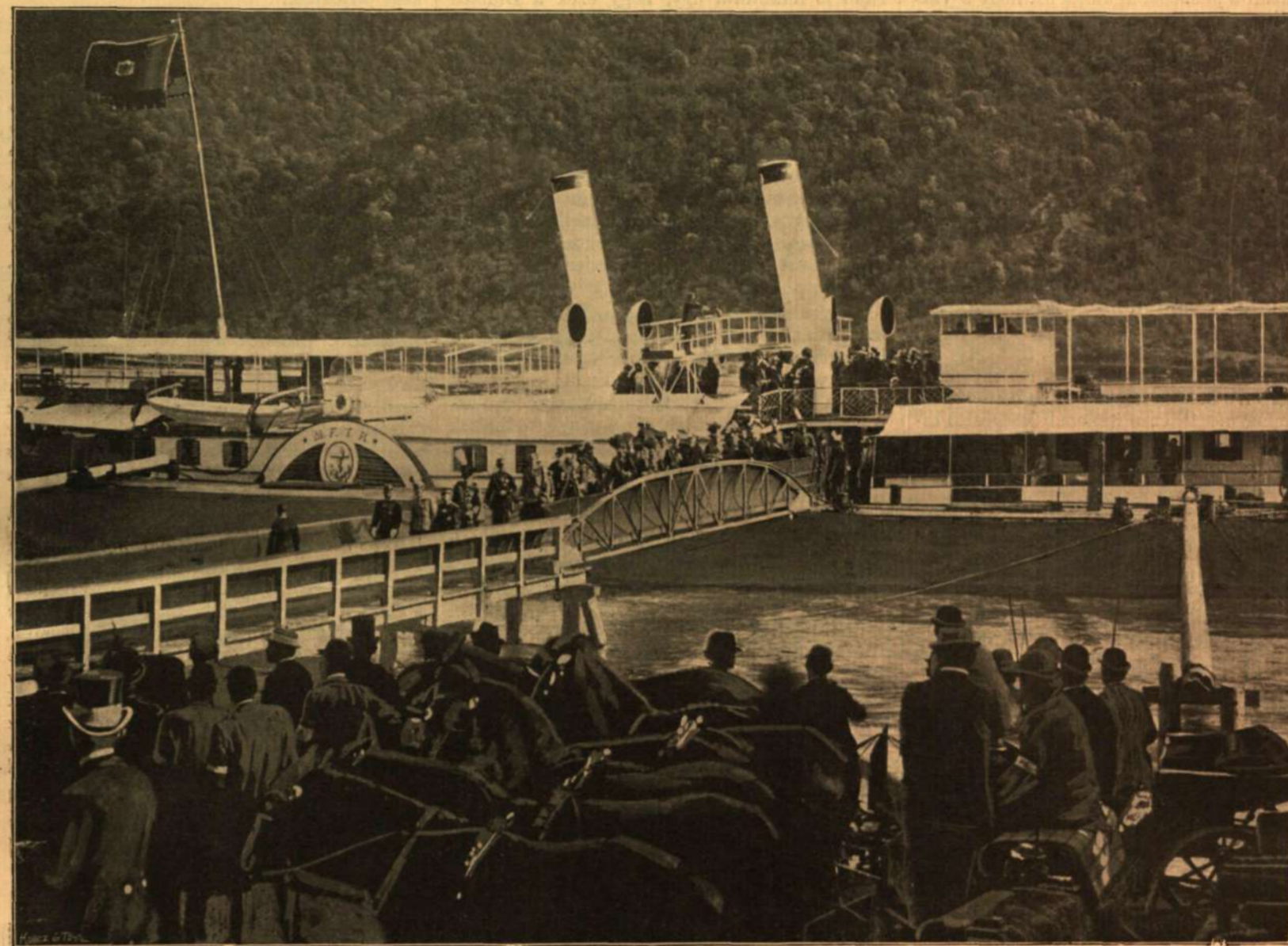
Az aldunai munkálatok legnagyobb részénél egészen új eszméket kellett megvalósítani és egészen új gépeket szerkeszteni, hogy a víz alatti sziklák eltávolíthatók legyenek; de minden nehézség így sem volt elhárítható. Maradtak vagy állottak elő olyan zuhatagok, melyekben a víz nagy és helyenként alig legyőzhető sebességű a fölfelé haladni akaró rendes gőzhajókra nézve is. Ennek a nehézségnek a leküzdésére is új eszközökről kellett gondoskodni. Ily eszköz például a többi közt az úgy nevezett sodrony-kötél-hajó, mely arra szolgál, hogy a fúró, zúzó és kotró gépeket, valamint a kikötőt követ szállító hajókat a zuhatagokon keresztül vontassa és ezzel rendkívül erős és költséges gőzhajók alkalmazását pótolja.

A sodrony-kötél-hajó azon kötél- (vagy lánc) hajóktól, melyek más folyókon is (mint például a Duna felső részén) alkalmazásban vannak,

abban különbözik, hogy a sodronykötél a hajóban levő nagy hengerre tekercslik föl. A hajó belsejében levő nagy hengeren közel 4 kilométer hosszú kitűnő erősségű sodronykötél van felgombolyítva, melynek vége a hajó orrához vezet. Ezen a végén van egy nagy vasmacska, mely a folyó fenekére bocsátva, abba erősen beavágódik. A hajó kötelének vége a zuhatag fölé a vasmacskával a fenékhez odaerősítettén, a sodronykötél a nagy dobrol lefejtődik, és a folyam fenekére bocsátatik, miközben a hajó lefelé ereszkedik a zuhatagon. Ily módon 3—4 kilométernyire haladhat lefelé. Alul a kötél a hajóhoz kapcsolja azt a hajót vagy gépet, melyet a zuhatagon át kell vontatni. Ekkor kezdi meg a kötél-hajóban levő gőzgép a működését és mozgásba hozván a kötél dobját, a folyam fenekén levő 3—4 kilométeres sodrony-kötélet a hajóba beszedi s a kötél-dobra felgombolyítja, miközben a kötél-hajó magával együtt a hozzá kapcsolt hajót is felvonhatja a zuhatagon. Ezen

váradi) ezrede szállott meg s mely azóta monarchiánk fenhatósága alatt áll. Ada-Kaleh szigete körülbelül akkora, mint a budapesti Margitsziget. 1878 előtt török végvár volt, de erősségei ma romokban hevernek, csupán kerítésfalai állnak úgy a hogy. A rongált falakon belül egy kisded község van eredeti török lakosokkal, kik rendes hajójárat hiányában ladikon járnak át a magyar partra, Orsova alá, hol minden idegent megszólítanak s meghívják a szigetre meglátogatására, mely látogatásokból tetemes hasznuk van nemcsak a révészeknek, hanem a sziget többi lakosainak is. A mi kis társaságunkat is így hívogatták és szállították a szigetre, melyet valaha Kis-Komáromnak hívtak és bevehetetlen erősségnek tartottak. A rozantat várnak egyik bástyáján a vaskapui ünnepélyesség alkalmából a fekete-sárga zászló lengett, de e mellett a török kadi (bíró) kitűzte a félholdas zászlót is. A tulajdonképeni vár három vonalból áll 11 bástyával, 3—4 méternyi emelkedő kőfalakkal,

téssel foglalkoznak: innen van, hogy igen sok dohányt adnak el az itt naponként sűrűn megforduló vendégeknek; különösen a jó török szivaroknak van nagy keletjük. Pompás a rozakidnak nevezett aszú-szőlő, mely arról híres, hogy jobb íze van a malaga szőlőnél, s csaknem egészen mag nélküli. Egy-egy szőlőszem csaknem akkora, mint egy szilva. A szigeten megnéztük azt a házat is a melyben Kossuth Lajos, Szemere és menekülő társaik 1849 aug. 13-tól 17-ig laktak, kik Orsovát elhagyva, itt léptek először török földre és addig tartózkodtak itt, míg a sziget éjszaknyugati részével szemközt magyar parton sikerült a szent koronát elrejtetniök. Ezen a helyen most az ismert koronakápolna áll, melyet a vaskapui ünnepélyesség alkalmából pompásan földszítottak. A sziget legérdekesebb épülete a török mecset, mely rozantat állapotban van ugyan, de tele van régiséggel. A mecsetnek nincsenek minaretjei, miért is a pap a mecset szegletén lévő toronyszerű

A VASKAPU-CSATORNA MEGNYITÁSA. — Az uralkodók partra szállása Orsován a csatorna megnyitása után.

Erdélyi fényképe.

rendkívül elmés szerkezettel sikerült aránylag igen csekély erő kifejtésével a legnagyobb hajókat a legsebesebb zuhatagokon is fölventatni.

I. E.

KÉT NAP A VASKAPUNÁL.

Az ezredévi ünnepélyességek hosszú sorában a legnevezetesebb események egyike volt a Vaskapu ünnepélyes megnyitása, melyen I. Ferenc József kivül Károly román és Sándor szerb király is megjelent. Orsova városa, az ünnepelés tulajdonképi színtere, igen sokat köszönhet a királyok látogatásának. Poros, sáros utcái aszfaltot kaptak, szétszórtan fekvő házai mind kicsinosodtak e nagy napokra.

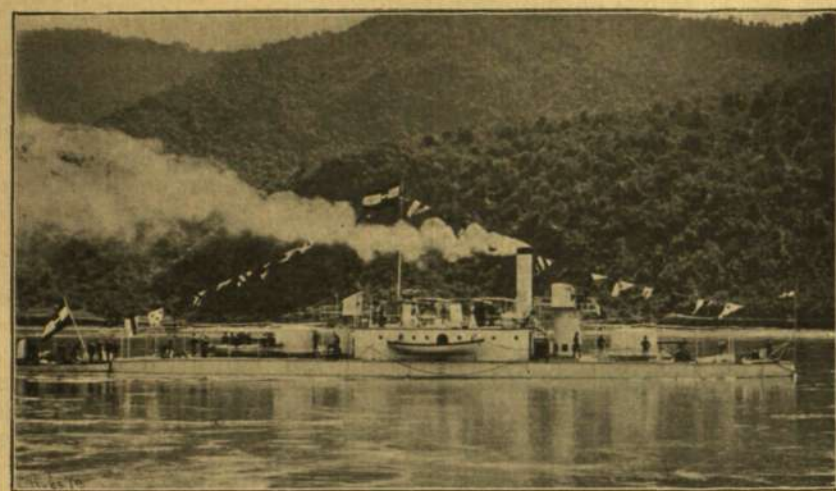
A király megérkezése szeptember 26-dikára, szombat délutánra volt kitéve. Ezt megelőzőleg szombat délelőtt, bár eső esett, a királyvárosi vendégek közül számosan kirándultak a közeli Ada-Kaleh szigetre, melyet a legutóbbi orosz-török báború végeztével 1878 május 26-dikán monarchiánk közös hadseregének 78-ik (péter-

melyeket földalatti kőfalak kötnek egymáshoz. Főbejáratul az öt kapu közül a *Buyuk* kapu szolgál éjszokról, honnan egy hosszú földalatti helyiségen keresztül egy keskeny utcába jutni, melyben katonai laktanyák, török házak, egy mecset, több árú-bódé és egy igen arnyas fekvésű, valódi keleties bazar, vannak. Az árú-bódé tulajdonosai benszülött törökök, kik többnyire már magyarul is értenek. Ezek egyike, egy igen barátságos török ember, Abdi Riza kalauzolt minket a szigeten, melynek változatos sajátságai annyira megtetszett a társaság két festőművész tagjának, hogy jövő nyáron ismét vissza szándékoznak ide térni a festői részletek fölvétele végett.

Találkoztunk sok török nővel, kik azonban mind elfordultak tőlünk, jóllehet csak az orrukát láthattuk, mert arcuknak többi része el van fátyolozva. A leány- és fiú-gyermekek egyaránt mind bugyogóban járnak, és csak arról lehet őket megkülönböztetni egymástól, hogy a fiúk kezén a köröm vörösré, a lányoknál pedig feketére van festve.

A sziget lakói gyümölcs- és dohánytermesz-

épitményben imádkozik és hirdeti Allah ígéit, melyeket a törökök a szabadban hallgatnak végig. A mecset mellett van a közös hadsereg laktanyája, melyben jelenleg a 43-ik karánbesi oláh ezred lakik. Egy-egy ezred 3 hónapot tölt ott. A szigeten létünkkor épen Mahmud Neddin bég, a bécsi török nagykövet, tartotta hivatalos látogatását, ki a sziget előkelő török lakói kíséretében megtekintette a szigetet. A nagykövet néhány számalmas kinézésű török zsandár kísérette Orsovára visszatértek. Másnap, szept. 27-én a vaskapui ünnepély alkalmával Salarianál átmentünk a szerb területre. Itt e napon a parton a szerb határőrök és zsandárok teljes diszben fogadták az átránduló közönséget, kiknek száma meghaladta a 200-at. Más alkalommal igen számalmas megjelenésűek különösen a határőrök, kiknek 30 dénár havi fizetésük van, a mi a mi pénzünk szerint 15 frtot tesz, de ezt sem pénzben kapják ki, hanem már egy év óta csak bélyegeken; ha pénzhez akarnak jutni, maguknak kell a bélyegeket elarúsítaniok. Magának a határfelügyelőnek (szkela komissar) is 40 dénár a havi fizetése. Hogy mily bece van

A VASKAPU-CSATORNA MEGNYITÁSA. — A «Körös» monitor az uralkodók hajójára várakozva.

Szerbiában a pénznek, mutatja az, hogy a Vaskapu díszítő cégnek egy 5 éves kancza lovat csikájával együtt 7 forintért kinaltak megvételre. Ha a szerb osztrák-magyar pénzt kap, azt rendkívül megbecsüli, sőt hajlandó a mi ezüst forintunkért 1 frt 10 krt adni szerb pénzben. Szerbia pénztelenségét eléggé mutatja az is, hogy a szerb part igen szegényesen volt földszítve. Az egész díszítés abból állott, hogy árkus papir nagyságú szerb zászló volt minden 50 lépés távolságban az erdőben vágott fára felszögezve, mert még rendes zászlórúdra sem télt költség. Alkalmam volt itt a szerb muzsikusz cigányokat is meghallgatni, kik épen a «Csak egy kis lány van a világon» kezdetű nótát játszották, még pedig igen jól, s játékkukat a nótá éneklésével kísérték, de szerb fordításban.

Áttérve a Vaskapu megnyitására, melyet a szerb parton a Salaria fölötti obeliszkekkel közel 4000 ember nézett, ezen ünnepélyességre 20 hivatalos és vagy 10 amatőr-fényképész jelent meg itt a parton, hogy fölvegyék azt a jelenetet, mikor a király hajója a csatornába beúszik.

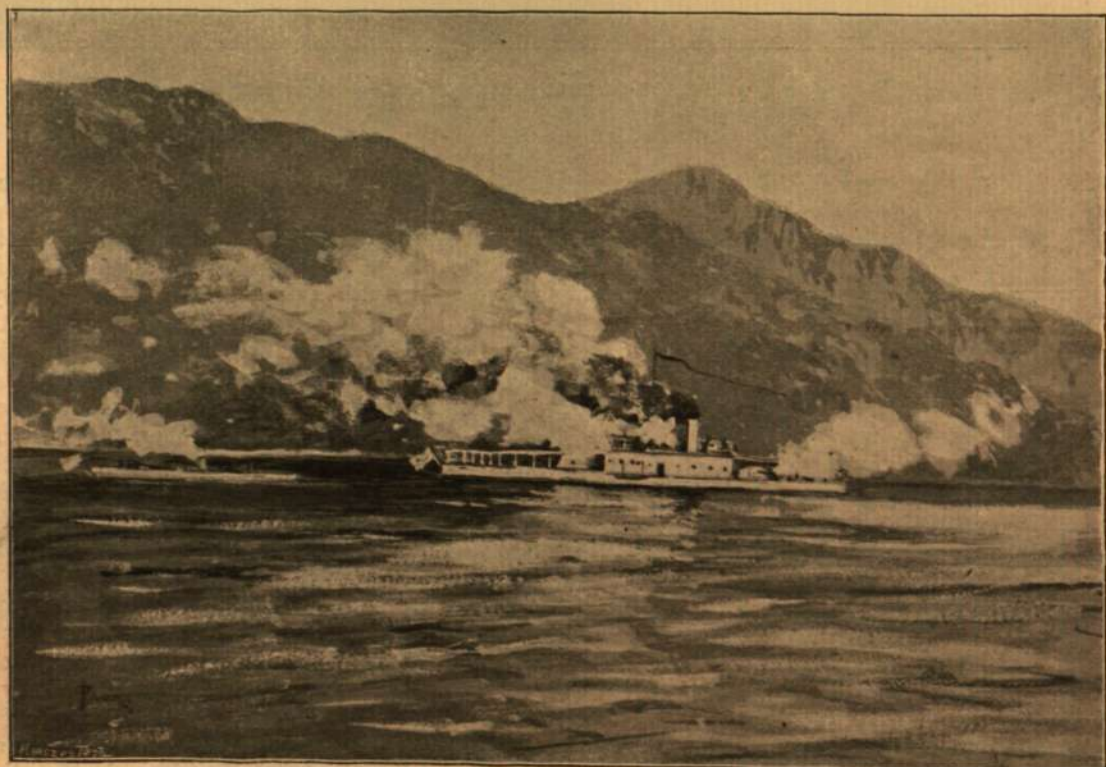
A Vaskapu nagyszerű földszítésénél nagy nehézségekkel küzdöttek a díszítők különösen az utóbbi napokban, mikor a csatorna mentén folyton viharosan fúj a szél. A csatorna mentén 4 kilométer hosszúságban felállított fehér pónák zászlókkal voltak ellátva, melyeket csinos zöld lombfűzér fűzött össze, de ezt a lombdíszítést a szept. 26-iki (szombati) vihar mind levette a földre. A zöld lombfűzér-díszítést a Vaskapunál emelt mintegy 20 méter magasságú két díszes obeliszknél kezdődött. Ez obeliszkek az Orsova felőli oldalon pompás, messzire el látszó aranyozott nemzetközi cimerek voltak láthatók. Ott láttuk a magyar és osztrák cimereken kívül a román és szerb, valamint az angol, német, francia, olasz, orosz, török cimereket. Érdekes, hogy a román és szerb cimereket csak akkor engedték felszögezni, mikor azok helyes kiviteléről a román és szerb prefektusok meggyőződtek. Ezen toronyvas-tagságú obeliszkekben volt elhelyezve, illetőleg megerősítve azon utánzótt vaslánc, melyet a Rumbold díszítő cég készített kemény papírból, és melylyel a Vaskapu-csatorna el volt zárva. Ezt lapjaink hibásan írták viráglombfűzérnek, mert fél méter hosszúságú utánzótt láncszemekből állott, s ezek voltak virággal díszítve. Ezen láncznak egy szeme, melyet ezen sorok írója halászatot ki szerbekkel Salariánál a Dunából, látható most a Váci-úteza egyik kirakatában. Említésre méltó, mily veszélyes munkát végzett a vállalkozó cég, midőn a hosszú utánzótt vasláncot áthúzták a 120 méter széles csatornán, melynek ez idő szerint az áradás miatt oly sebes a folyása, hogy szinte életveszéllyel járt azon az ada-kalehi török munkásoknak csónakokon átkelni. Az utánzótt vasláncot a Duna fölött egy vékony, de fokozatosan vastagodó zsinagon húzták át. Ezt a zsinogot többször elszakította a dülő szél, valamint a víz is, ha a lánc beleért a Dunába; csak négyszeri kísérlet után sikerült a láncot áthúzni. Alig hogy át volt húzva a zsinog, a bal parton meglazult, a Dunába esett és oly rántást tett a jobb parton a zsinog végét kézben tartó Fazekas állami felügyelő, hogy a kezére esavart zsinog a vízbe rántotta, négy újjáról a bőrt is lehorzsolta, sőt jeggyűrűjét, valamint pecsétynő gyü-

rűjét is lerántotta úgy, hogy ezek a Dunába veszték. A Vaskapu díszítéséhez 5 teljes vaggont megtöltő fehér árbozfát, 6500 kisebb-nagyobb magyar, 1200 szerb, román és osztrák zászlót, valamint 2000 méter vörösbáronyot használtak föl. Ugyanaz a vállalkozó cég díszítette föl az 1 1/2 kilométernyi herkuluszútvonalat és a fürdőhelyiséget, valamint az Orsova városi 2 kilométernyi utat is, mely díszítésekre a vaskapui díszítéssel együtt több mint 30,000 zöld lombfűzért alkalmaztak. Mindamellett, hogy az utolsó napi vihar nagy kárt okozott a díszítésekben, vasárnapra mégis minden rendbe volt hozva.

Még mielőtt a király hajója a csatornán áthaladt, az utolsó pillanatban is elszakított fenyegette a láncot a vihar és a rohamosan áradó víz, mely már mosni kezdte a láncot, mire a király megérkezett. A királyi hajó átvonulásában legközelebből gyönyörködtek azok, kik a szerb parton Salariánál állottak festőies népviseletben, ezek közül élénken kiváltak a fekete csuhás, kék sapkás szerb pópák, a teljesen új ruhába öltözött piros hajtókás lovas és gyalogos szerb csendőrök, valamint a kávészínű ruhába öltözött szerb határőrök, kiknek nejei valamennyien nemzeti viseletökben jelentek meg.

Feltűnhetett minden jelenlevőnek, hogy míg a román parton két teljes ezred gyalogság, egy ezred tüzérség és egy ezred lovasság folytonosan díszlővéseket adott és hurrazott, addig a szerb parton csak néhány lovas csendőrt lehetett látni. Mondják, hogy szerb csapatok csupán takarékosági szempontból nem vonultak ki, nehogy új ruhát kelljen részükre csináltatni.

Fényesen végződött a vaskapui ünnepélyesség a Herkuluszútvonalon, melynek vasuti vartérme pazarul volt díszítve, a két kilométernyi

A VASKAPU-CSATORNA MEGNYITÁSA. — A «Körös» monitor bővölve az uralkodók hajóját.

úton ez alkalomra villamos vezeték volt állítva. A fürdő igazgatósága a fürdő területére este 31,000 villamos izzólámpával tündéri fényt árasztott; a fürdőt övező hegyeken pedig örömtüzeket gyújtottak, a mi szintén gyönyörű látvány volt.

Markó Miklós.

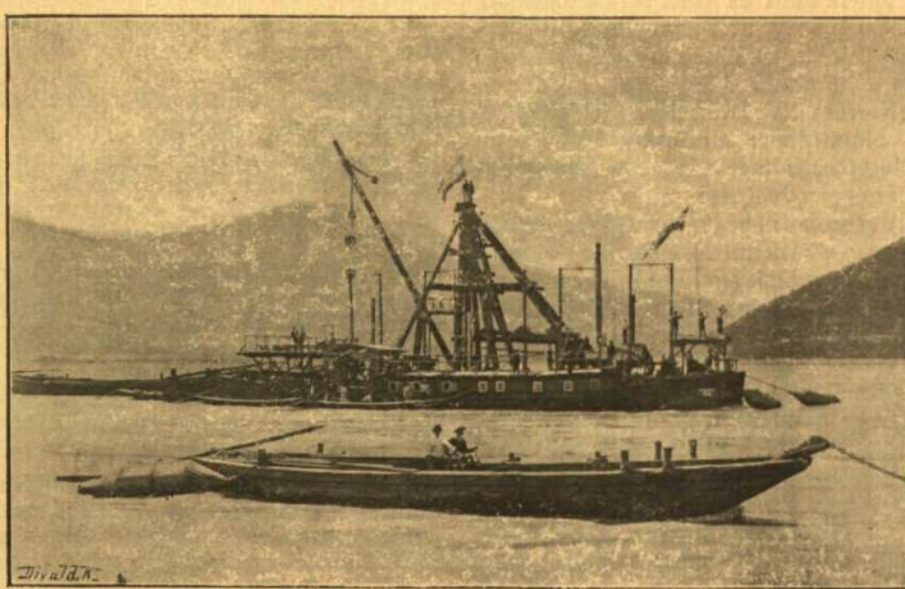
HASZNOS HANGYÁK.

A sűrűn előforduló apróbb állatok hasznos szerepe a természetben ma már általában elismert dolog. Különösen Darwin volt az, ki a giliszták nagy fontosságát a termőföld porhanyóssá tétele s a rovarokat a növények megtermékenyítése körül a köztudatban is világosságra hozta. A nagyon elterjedt hangyáknak azonban, habár tropikus rokonai a természet szintén részt vesznek a föld termékenyítésében, ily fontos szerep nem jutott s méltán elmondhatjuk felőlök, hogy ők az állatvilág egoistái közé tartoznak.

Mintha a természet maga akarna védekezni a hivatlan vendégek ellen, igen sok nedvet tartalmazó virágnál látjuk, hogy szőrökkel, tövisekkel, ragasztó nedvekkel vannak ellátva, hogy a hangyák ne jussanak a virághoz oly könnyen, mint a méhek vagy pillangók, melyek a kiszívott mézet meg is fizetik az által, hogy a himport elszállítva, a termékenyítést előmozdítják. Vannak azonban kivételek is, midőn az egoista hangya megfizet a mézért az által, hogy a növényt idegenek ellenében megvédelmezi.

Ilyen esetet találunk a Dél-Európában otthonos *Serratula bycopi fobia* nevű virágnál, melyet a cserebogarak és fűbeczok szeretnek megvágnálni. Ezeknek bumbóiban igen sok méz van, azért a hangyák tömegesen keresik fel s ha egyszer ott vannak, késznek valóságos csatát kezdeni, hogy éléskamarájukat megvédjék. Hátulsó lábakkal a virágra támaszkodva kergetik a többi rovarokat s ha másként nem lehet, maró nedvet lövelnek feléjük, melytől azután azok rendszeren megfutamodnak.

Még érdekesebb példa az Abessziniában található *Stereosparnum dentatum* begonia-fajta bokornak viszonya a hangyákhoz. Ennek a növénynek levelein igen sok méztartó gödör van s ezért a hangyák nemcsak sűrűn látogatják, hanem valóságos fészkeket is vernek benne, a mennyiben gallyainak belét kirágnak s oda költözködnék. Ha valaki ehhez a növényhez nyúl, rögtön seregestül tódulnak elő a hangyák s dühösen támadják meg az illetőt. Ugy látszik, hogy ez nagy hasznára válik a növénynek, mert az állatok nem nyúlnak lombjaihoz s felve kerülnek. A hangya tehát megfizet a mézért és lakásért.

KUTATÓ («UNIVERSAL») HAJÓ A VASKAPU-SZABÁLYOZÁS MUNKÁLATAINÁL.

AZ EZREDEVI KIÁLLÍTÁSBÓL.

XIII.

A magyar kereskedelem egy százados intézménye a kiállításon.

Nemcsak a hadverő ösök harcziás zord emlékei, a békés nemzeti munka áldásos alkotásai is beletartoznak ezredévi kiállításunk keretébe, s büszkén hirdetik mivelődésünk múltját és tanulságait. Egész láncolata a régi Magyarország társadalmáról vett hü fotografiáknak az, a mi p. o. a kereskedelem-, pénz- és hitelügy érdekes csoportjában tanulmányozásra kínálkozik. Hazai pénz- és kereskedelmi intézetünk legtekintélyesebbjeinek látjuk itt fejlődését feltüntetve abban az élethű és korfestő környezetben, melyben a múlt idők való élete mozgott. Így látjuk szerény kezdetében a ma már hatalmas pesti magyar kereskedelmi bank első hivatalhelyiségét az 1841—48-diki időközben, a pesti hazai takarékpénztárét 1840-ből, stb. De még régebb nyomait mutatják közgazdasági föllendülésünknek az 1797-ben alakult budai magyar nyugpénzi intézet emlékei, a tisztviselők özvegyei és árvai támogatására alapított ezen első emberbaráti intézet; továbbá a tíz évvel több életbe léptetett első magyar biztosító intézet, a révkomáromi hajóbiztosító társaság ódon szerű berendezései.

E század elején már Komárom híres volt gabonakereskedéséről, melynek alapját a Mária Terézia korában bevándorolt rácok vetették meg, s nem sokára 416-ra emelkedett azok száma, kik gabonakereskedést űztek, némelyek 20—25 tölgyfahajójával. Lenn a Bánáthban meg rakodva a jó acélos bánati búzával, egész Komáromig vontatták fel ezeket, vagy a győri Duna partján végig vonuló gabonatarakban halmozták fel, hogy onnan aztán Ausztria és a külföld piacaira szállítsák.

Ez azonban sok költséggel s idővesztéssel járt, mert akárhány gabonakereskedő maga ment le Török-Becsére, Bajára bevásárolni s maga bocsátotta készletét áruba Győrött, Mosonban. Hogy a bajon segítsen, Komárom egyik derék polgára, Csepely Zsigmond agyában villant meg egy kereskedő társaság szervezésének eszméje 1806-ban, mely társaságnak a hajótulajdonosok 162 tölgyfahajót bocsátottak rendelkezésére — egy-egy hajót átlag 6000 frt értékben véve föl.

Ez a társaság lön magva az egy évvel később megalakult hajózási biztosító társaságnak, teljesen magyar központi vezetéssel, melyet Csepely azon időhöz mérten valóban nagyszabásúnak tervezett. Igazgatót választottak 1000 frt fizetéssel, számvevőt 700 frttal, míg a pénztárnok javadalmazása 600, a választott bíráké együtt szintén 600, az irnoké 250, a küldöncé vagy cursoré pedig 150 frt volt.

A régi idők patriarkhái egyszerűségét mi sem tanúsítja jobban, mint a kiállításunkon bemutatott hü utánzása a társulat hivatalos helyiségének, mely öt évig az igazgató házában volt elhelyezve s összes berendezése négy íróasztalra, hat börszékre, egy iratok és jegyzőköny-

vek tartására való fennálló szekrényre és egy hamuladára szorított. Ehhez járult még egy pecsét és tartója, négy kalamás, négy porzórtató, egy vonalzó, egy álló fogas, egy öt itezés tintás üveg, két papírosnyíró olló, egy bélyegző vas, és egy poroló kefe. Ebből állott 90 évvel ezelőtt Magyarország egyik legelső közgazdasági intézetének leltára, melynek részvényesei sorában a 30-as években már ott találjuk gr. Széchenyi Istvánt, a nemzeti kaszinót, *Helmezyt, Bugáthot, a Zichyket, Festeticiket, Podmaniczkyakat, Telekiet, Andrásyakat, Lukács Mórictot* és gr. Széchen Miklóst.

Talán nem lesz érdektelen följegyezni azt a történeti adatot, hogy a legelső biztosító Fejes András volt 2000 mérő búza után 10,000 frt. Az első kár pedig július 28-án érte a társaságot, midőn Molnár András sóval terhelt s 17,000 frt. biztosított hajója Mohácsnál a Dunában tőkébe ütközvén, elsüllyedt. Minthogy azonban az áru egy része megmentettet, Molnár beérte 7000 frt kártérítéssel. Hogy azonban a társaság a szabadság és pecsét elnyerésével is nagyobb tekintélyt szerezzen magának, erre nézve *Ferenccz* császár kegyét kellett megnyernie, mely czélből 1807 ápr. 5-én a császár Komáromon átutaztában a monostori szőlőknél többen a részvényesek közül díszesen felkészült paripákon várták és az új-szónyi fogadóba «módosan bekísérték», másnap hasonlóan több banderiummal Nyerges-Ujfalug mentek utána.

A hódoló fellépésnek meg is volt az eredménye, mert következő évben *Ferenccz* császár kiadta a társulat számára a királyi pecsét szabadságomlevelet.

Jött az 1809-diki francia háború, melynél a megszorult hadsereg összes gabonakészletét a társaság teremtette elő. Ugy látszik, volt eredménye a társaság felsőbb helyen tett az iranti lé-

péseinek, hogy ezentúl «a lieferungokat és a vásárlást» rá bizzák, ne pedig «szidókra és idegenekre». Elrendelték továbbá a jegyzőkönyvek, számadások, stb. vitelében a latin üzleti kifejezések magyarra való helyettesítését. Így lett az «articulus»-ból «rendszer», a «polizze»-ből «bátorságosító levél», és a többi.

Ne gondoljuk azt se, hogy a századvégi reklám és hirdetés ismeretlen lett volna kereskedelmi és nemzetgazdasági föllendülésünk ezen bölcsőkorában. Csak olvassuk el a társaság jegyzőkönyveinek azon tételét, melyben említést tesz «a Magyar Kurir»-nak s a német újságíróknak az újságba való beiktatása végett küldött 60 frtok»-ról. A nyilvánosság becsét ép oly jól ismerték, miként ma s hasznait ép oly jól fel tudták mérni esegő pénzzel, ropogó bankóval.

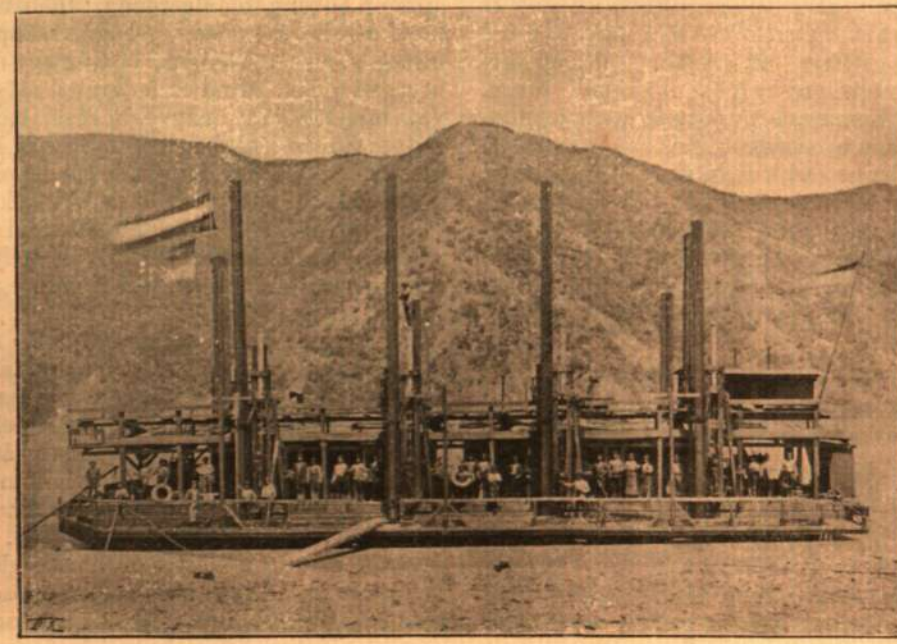
A mai tűz- és betörésmentes pénzes szekrénygyárosok azonban lenézőleg mosolyognának, ha tudnák, hogyan pótolta a biztonsági technika mai fejlettségét a «cassa ládának a padimentumhoz való leőrölés», a mi a receptor (pénztárnok) feladatát tüzetett ki.

1809-ben nevezetes feladat jutott a társaságnak, t. i. a megszorult hadsereg összes gabonakészletét neki kellett előteremtenie. Meg is felelt derekasan a feladatnak egész addig, míg a francziák Győrt el nem foglalták, a mikor aztán a fenyegető veszedelem közelsége a társaság működését is felfüggesztette egy időre.

A ma napság már annyira elharagpódzott biztosítási csalásoknak is tud egy érdekes esetéről beszámolni a társulat krónikája. Bizonyos bűntetendő cselekmények bármennyire kifejező típusai is egy kor erkölcsiéinek és szellemének, de mégsem kizárólagosan jellemzők. Ravasz és körmönfont emberek mindig voltak s így semmi meglepő sincs abban, ha a tiltott úton s könnyű szerrel való gazdagodási vágy már e század elején is képes volt arra ragadni egyeseket, hogy a biztosítási szabályok kijátszásával igyekezzenek busás nyereséghez jutni. 1810-ben egy *Berki* István nevű ember volt az, a ki a révkomáromi biztosító társaságot úgy akarta befogni, hogy *Szarka* Jánossal közösen birt «Szerecsen» nevű hajóját már az elsüllyedés után próbálta meg biztosítani a bezdányi postára feladott levél által 9361 forintig. Csak az intézet buzgó pénztárnoka, *Nagy* Sámuel ügyességének köszönhető, hogy a merészen tervezett család napjénnyre jött, mire a társaság *Berki* ki-rekesztette.

De a dolog porre került, sőt *Berki* nem átalotta a jogtalan követelése kielégítésére nem vállalkozó társaságot úton-útfélen becsmérlni, gyalázni. Hiába tette, mert nemcsak pörét vesztette el, hanem kénytelen volt hirtálapilag is bocsánatkérő nyilatkozatot tenni közlé úgy magyar, mint német nyelven. Ezzel elérte, hogy a bűntetés alól fölmentette a hétszemélyes tábla «elegendő próbák híján», azonban elmarasztalta e társaságnak a nyomozással járó 2000 frton felüli költségei megfizetésében.

Nagyon lendületet vett a biztosító társaság üzlete akkor, mikor a fiúmei új Azienda-tár-

FURÓ-HAJÓ A VASKAPU-SZABÁLYOZÁS MUNKÁLATAINÁL.

saság megalakulásával ennek korszerűbb szervezésével s kedvezőbb feltételeivel kellett megkísértenie a versenyt. És jellemzi a magyar társaság vállalkozó szellemét, üzleti elevenségét, hogy egy pillanatig sem habozott maga is simlítani az üzleti élet fokozottabb követelményeihez, a mennyiben haladéktalanul bizottságot küldött ki a vele versenyző intézet alapszabályainak összehasonlítására a saját alapszabályával, annak egészségesebb intézkedéseit, gyakorlatiasabb újításait magáévá tette, sőt ebben túl is szárnyalta, mert míg a fiúmei társaság csak a hajó elégségesből származó károk megtérítését vette fel alapszabályába, addig e révkomáromi a mennykőcsapásból eredő károokra is kiterjesztette jótékony működését.

Sajnos, az első alapító *Csepny Zsigmond*nak 1831-ben kholerában történt halála után az intézet helyzete mind nehezebbé kezdett válni, az új viszonyok folytán Győr gabonakereskedésének gyors emelkedése mind jobban háttérbe kezdte szorítani Komárom jelentőségét. Az

király csak az lehetett, aki «soha sem aludt füstös kalyiba födele alatt és soha sem üritette ki billikomát házi tűzhely mellett». Apró keskeny hajóikkal, a «Tajtéknyakú habparipákkal» azonban messze elhatoltak. Angliában, Franciaországban (Normandia), Írlandban, Szciziliában országokat alapítottak; eljutottak Konstantinápolyig s legelőször fedezték fel Amerika szárazföldjét, fel évezreddel Kolumbus előtt.

Ennek a nevezetes népnek egy érdekes emléket talált meg véletlenül Németország éjszaki részén, Frauenburgban egy Pohl József nevű kertész a múlt év október 31-én, midőn a tengerparttól 209 méternyi távolságban fekvő rétvén ázott. Viking hajó volt az tölgyfából, alig egy méternyi mélységben a gyp alatt. Az érdekes leletet nagy gonddal ásták ki s egész pontosan állították össze. Világos, hogy a hajó a tengerparton süllyedt el, mely akkor jóval beljebb terjedt a mai szárazba. Kelet és nyugat közti irányban feküdt. A kiásott részek közül a a hajógerenda teljesen ép volt, valamint orra

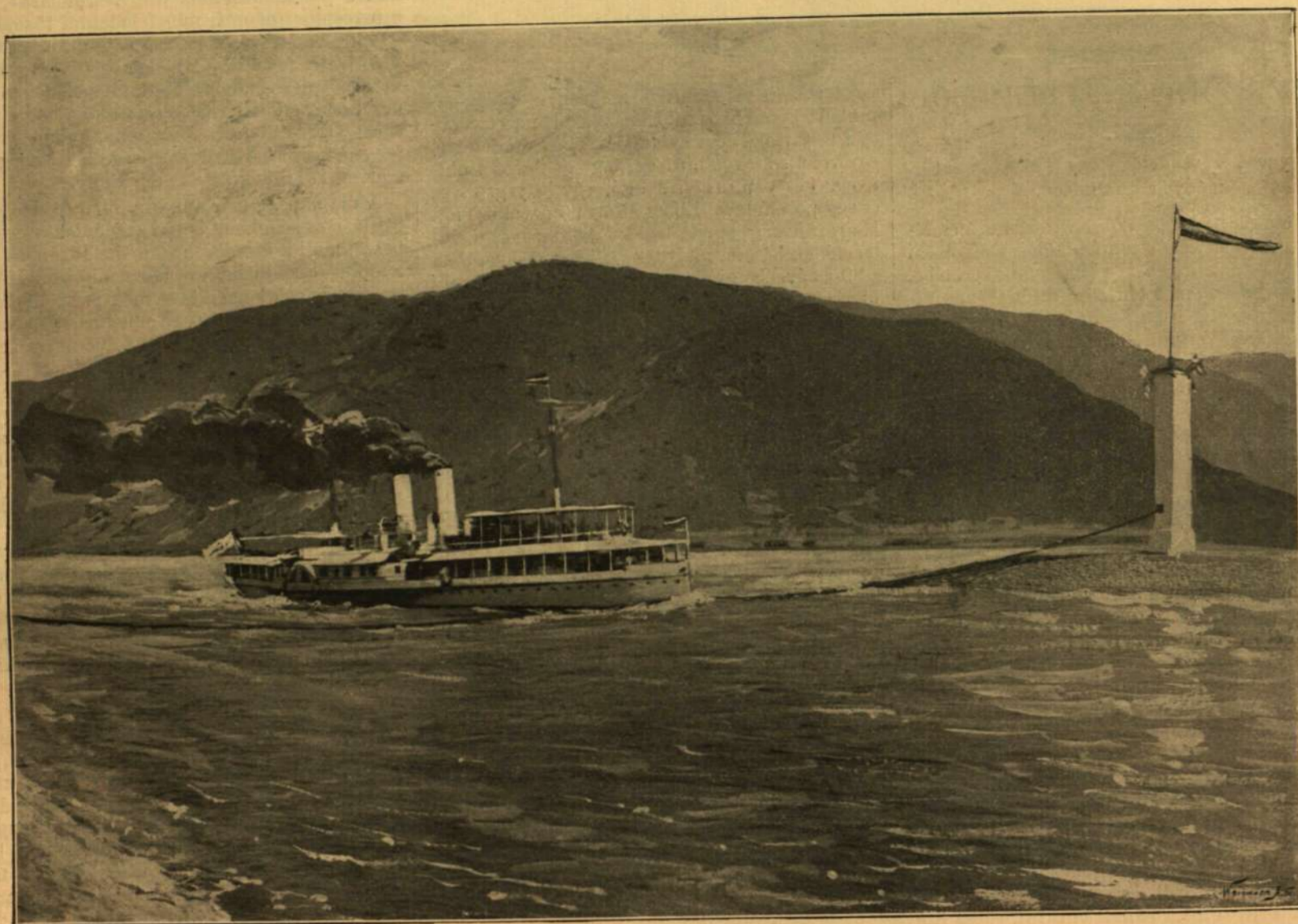
EGYVELEG.

* **A macskáknak nagy becsük van** Dakota államban. A mezei egerek annyira elszaporodtak, hogy már külön macskakereskedők vannak a egyes helyeken csaknem annyi pénzt fizetnek a macskákért, mint a mennyi testsúlyuk.

* **Aratás holdvilágnál.** Linkolnshire angol megyében aratás idején teljes három hétig esett az eső s ezért a legtöbb helyen az első tűrhető napokon egész éjjel arattak holdvilág mellett.

* **A vanillia** tudvalevőleg tropikus növény s egyúttal élősd, ezért erdőekben szokták tenyészteni. Leginkább Mexikóban, a hollandi keletázsiai szigeteken s Reunióban fordul elő, az utóbbi helyen évente 200 ezer kilogrammot aratnak. A legkisebb telepek is 100 hektar erdő. A vanillia gyorsan kuszik a fához, magára hagyatva 45 méter magas is lesz s ezért időről-időre lenyesik.

* **Női bikaviador** is akadt már Marseillesben. Érdekes, hogy midőn a nő a hatósági rendelet értelmében vonakodott a legyőzött bikát megölni, a nézők lázadásba törtek ki s felgyújtották az arenát.

A VASKAPU-OSATORNA MEGNYITÁSA. — A király hajója átvágja a csatornát elzáró láncot.

Weinwurm fényképe.

1848-iki forradalom s az ugyanazon évi nagy tűzvész aztán végképp lejtőre juttatta az első és a legmagyarabb biztosító társaság ügyeit, mind jobban megritkítva az egykori gazdag komáromi gabonakereskedők utódainak sorait. A társaság Komárom városának adott jelentékeny kölcsöne e szomorú idők következtében behajthatatlanná lett s utoljára 1854-ben hosszú haldoklása után a társaság is kénytelen lón feloszlani. De a magyar művelődéstörténet kegyelettel támasztja fel ma emléket az ezredévi kiállításon, mint egy igazi magyar, igazi hazafias és patriarkhális intézményét a nemzeti újjáébredés korának.

EGY VIKING HAJÓ.

A magyarok beköltözésével csaknem egyidejűleg éjszak felől Skandináviából egy hatalmas kalóznép özönlött el Európát, a norman *vikingarok*, kik vezéreiknek, a tenger-királyoknak vezetése alatt idegen földön, leginkább a tengeren igyekeztek megszerezni a megélhetés eszközeit, a miket terméketlen szárazföldjeik nem adtak meg nekik. Vad nép volt ez. Kalóz-

és hátulja is. Van a lelt részek közt 6 nem egészen ép bokong (oldalgerenda); több, tűzön hajlított deszka, számos négyszögű vaskapocs, több faszeg s más apróságok, köztük egy deszkalap bevéséssel jellel. Minden fadarab a szögeken kívül tölgyből van, nagyobb részt bárdal készitve; fűrészelésnek semmi nyoma. A bokongok kiszegélyezték, úgy, hogy a deszkalapok egymás felett állanak. A főgerenda az orrtövek kapcsoló részén kívül 11-as méter hosszú, alul 14 centiméternyi széles lemezzel látva el, melynek első része a parthoz ütődés miatt már egészen ellapult.

Viking hajórészeket már többször találtak s így csaknem biztosan meg lehetett állapítani, hogy ez a hajó Skandináviából való és a Krisztus előtti 9-ik században készítették. Mivel a padok és más részek még hiányoznak, az ásatásokat folytatni fogják. Télen át a helyszínén hagyták a leletet, de olajjal és petrolummal beaztatták, hogy a fa tartóssága nagyobb legyen. Áprilisban átviszik az egész leletet Königsbergbe, hol a kellő tanulmányozás alapján, különösen a burkoló deszkákban levő lyukak s a faszegzek fekvése alapján meg fogják kísérelni annak teljes helyreállítását.

* **A gyűjtések jótékony czélokra** sokszor igen czélszerűen módon történnek. Egy berlini jótékony egyesület például a múlt évben kapott Königsbergből egy nagy zsákot elhasznált dobozokkal, fizetett érte 1 márka 70 fillér díjat és 20 fillért a postásnak, de a küldött tárgyakat abszolút nem lehetett értékesíteni s végül még külön kellett fizetni a szemetesnek, hogy elvigye. Ugyanők kaptak Bajorországból egy már teljesen használhatlan s ki nem javítható varrógépet, melyért 5 márka 25 fillér szállítási költséget fizettek. Egy szász hölgy 20 gramm német postabélyegyet küldött be, fizetett érte 20 fillért s kért nyugtát, melynek elküldése 5 fillérbe került, pedig Berlinben 5 fillérért egész kiló elhasznált levélbélyegyet lehet kapni.

* **Az uran-érczet** újabban sikerült elektrikus uton előállítani nagy mennyiségben s most már nemcsak üveg- és porcellán-festésnél fogják használni, hanem többek közt mint gyújtóanyagot is, mert sem acél, sem kő nem hoz létre oly erős szikrákat, mint az uran. Valószínűleg, hogy torpedóknál is használni fogják.

* **A nagy szibériai vasút** már annyira kiépült, hogy a jövő év végén Moszkvától a Bajkal-tóig vasuton lehet eljutni. Ezentul még három évre lesz szükség, hogy a vasut Vladivostokig, a Csendes-óceán partján levő orosz kikötőig elkészüljön.

AZ ÚJ FERENCZ-JÓZSEF-HÍD.

Készen áll s kecses könnyedséggel hajlik át a hatalmas Duna fölött az a szép új híd, melyet Feketeházy János jeles hidépítő mérnökünk pályadíjnyertes tervei alapján a múlt évben kezdtek el építeni a Vámháztér és a Gellérthegy között. Újabb diadala ez a magyar műszaki tudománynak és a hazai vasiparnak, melyek az ész és kéz egyesített munkájával épen oly remek, mint nagy időkre alkotást hoztak létre becses emlékműveül az ezredik évfordulónak és fontos eszközeül a Duna jobb és bal partja közötti közlekedésnek. Első sorban ugyan a fő- és székváros gazdagodott ezzel a nagyszerű építménnyel, újabb utat nyervén benne Budapestnek a Duna által elkülönített két nagy fele; de gazdagodott az országos közlekedés is, a mennyiben különösen Pest- és Fejérmegye közt olyan kapcsolót fog szolgálni, a mely megszorozza a Dunán innen és túl fekvő részeknek egymással való érintkezését.

egy erkélyszerűen alkotott útvonal a gyalogjárók számára.

A híddal együtt a följárók is annyira elkészültek, hogy a megnyitás után a közlekedés azonnal megkezdődhetik s fönnakadás nélkül folytatható állandóan.

A KOLOZSVÁRI MÁTYÁS-SZOBOR ÜNNEPE.

Nagy születtőjének, Magyarország dicső királyának Hunyadi Mátyásnak érc-szobra díszíti nem sokára Kolozsvár főterét. Alapkövének letétele szept. 30-án nemzeti ünnep volt. Ő felsége a király és a kormány is képviseltette azon magát. A nemzeti ünnep össze volt kötve a város haladásának több mozzanatával, gyűlésekkel, a technológiai múzeum alapkövének letételével, a kolozsvári hölgyek lobogójának felszentelésével. Messze tájakra is sokan gyűltek össze Kolozsvárra.

válaszában kijelentette: Ő felsége atyai szívvél, a legmelegebben érdeklődően az ünnepély iránt, másfelől legmagasabb megjelenésében gátolva levén, örömtelt szívvél jött le, hogy eleget tegyen legmagasabb megbízatásának, de azért is, hogy részt vegyen maga is a szép ünnepélyen, melyet Kolozsvár rendez ugyan, de a melyen az egész nemzet résztvesz. Ezután a miniszter gróf Bélydy főispán társaságában a New-York szállodába hajtatott, a hol Jósika miniszter várta.

Szept. 29-ikén délelőtt az erdélyi irodalmi társaság díszülést tartott, a kereskedelmi és iparkamara pedig országos értekezletet.

Az erdélyi irodalmi társaság díszülésén Szász Gerő elnökölt, s ő mondta a megnyitó beszédet; utána Márki Sándor «Mátyás a renaissance» czímen olvasott föl érdekes értekezést a nagy király műszeretéről; Hegedűs István budapesti egyetemi tanár pedig Janus Pannoniustól mutatott be költeményt fordításban. A díszülésen Hegedűs Sándor képviselő és neje is megjelent. A kereskedelmi és iparkamara országos értekezle-

AZ ÚJ FERENCZ-JÓZSEF-HID A BUDAI PARTRÓL NÉZVE. — Weinwurm Antal legújabb fényképe.

A lánchidhoz némileg hasonló, de különben egészen más szerkezetű vashidról már épülése közben közöltünk ismertetést. Most az október 4-iki ünnepies megnyitás alkalmából egyelőre csak arra szorítkozunk, hogy képekben mutassuk be a minden várakozást kielégítő jeles alkotást. A képek maguk eléggé meggyőzhetik a szemlélőt, hogy az új híd, melyet királyunk tiszteletére *Ferencz József-híd*-nak fogunk hívni, nemcsak rég érzett szükséglet pótló hasznos építmény, hanem olyan szép mű is, mely igen kiváló dísz és egyik újabb nevezetessége fővárosunknak. A derek tervezőn kívül méltó elismerés illeti mindazokat, a kik az országos közlekedés ez új eszközének létesülését elősegítették és előmozdították.

A tisztán vaszerkezetű s két karcsú, de szilárd kölábban álló híd három ívű. Az ívek érintkező pontjain, a kölábakon két-két sugár, rács-szerkezetű torony áll. Ezekre támaszkodnak a szintén ivalakú lehajló tartó karzatok. Mindegyik torony hegyét egy-egy támadásra készülő s a följárók felé néző turul madár ékesíti. A híd három útpályát fut végig: egy középső a tengelyen való közlekedésre és két oldalt egy-

Mátyás szobrát *Fadrusz János* készíti, s leleplezése a jövő évben megy végbe.

* **A király**, ki 10,000 frtot ajándékozott a szoborra, b. *Fejérváry* honvédelmi minisztert bízta meg, hogy az ünnepélyen képviselje. A magyar kormány képviselőjében pedig b. *Jósika* Sámuel, az ő felsége személye körüli miniszter utazott Kolozsvárra. Leutazott *Hegedűs* Sándor szintén, a város egyik képviselője, ki mint a szobor-bizottság elnöke buzgólkodik.

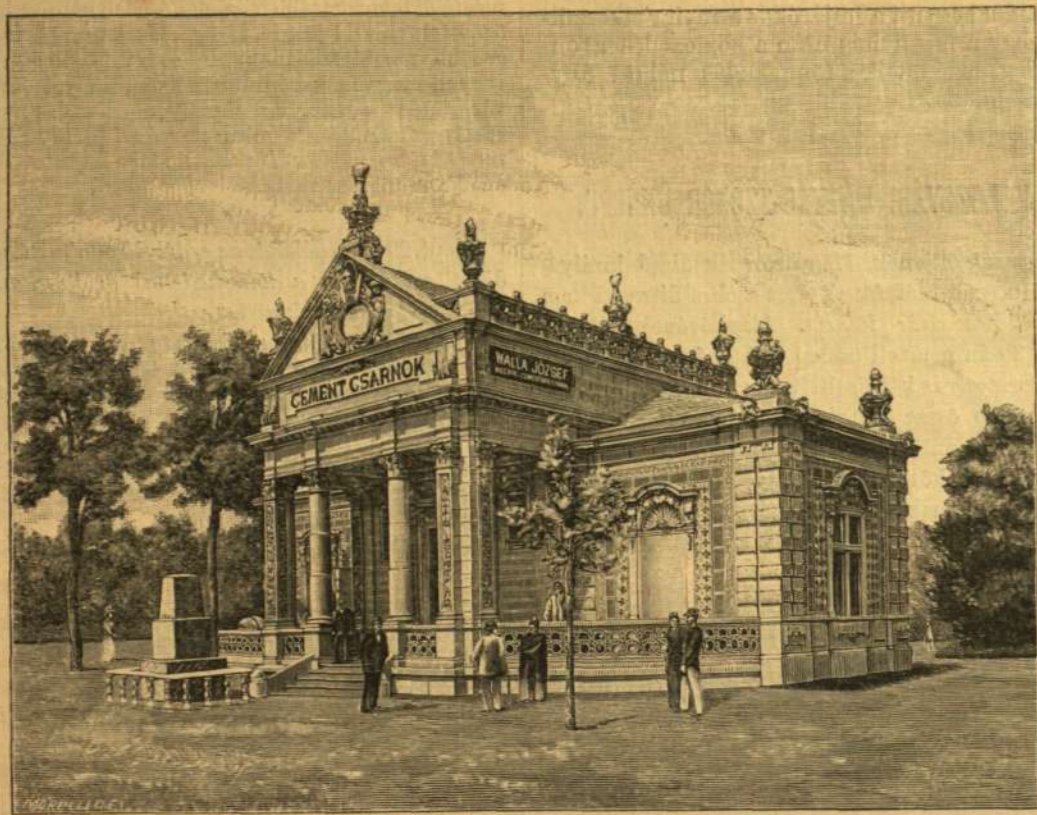
B. *Jósika* a szept. 28-iki éjjeli gyorsvonattal érkezett. A pályaudvaron a városi hatóságok és számos állami hatóság várták és üdvözölték. A nap folyamán a városi, megyei, polgári, katonai és egyházi hatóságok tiszteletét fogadták a miniszter. *Hegedűs* a szobor-bizottság kereste föl *Albach* Géza polgármester vezetésével, továbbá a ref. kollegium elöljáróságát és tanári kara, hogy megköszönjék *Hegedűs* közbejárását az államsegély ügyében. Az erdélyi irodalmi társaság pedig küldöttségileg hívta meg díszgyűlésére.

B. *Fejérváry* honvédelmi miniszter szept. 29-én este érkezett Kolozsvárra, s fogadására a pályaudvarban megjelent gróf Bélydy Ákos főispán, a katonai méltóságok és polgári hatóság fejei és még sokan. *Albach* polgármester üdvözlő szavaira *Fejérváry*

tén a beszercebányai és soproni kamara kivételével minden kamara képviseltette magát. Az értekezlet a kereskedelmi és ipart érdeklő többféle kérdéssel foglalkozott *Sigmond* Dezső képviselő elnöklelte alatt. — Délután lakomát rendeztek, melyen báró *Jósika* miniszter és *Hegedűs* Sándor is részt vettek. *Sigmond* Dezső *Jósika* Sámuel minisztert köszöntötte fel, mire a miniszter kijelentette, hogy örömmel jött el a lakomára, mert tiszteli és nagyrabecsüli az áldásos és fontos munkát, melyet a kamara az ipar- és kereskedelem fejlesztésére és így a nemzet vagyonsodására végez. *Hegedűs* Sándor a kereskedelmi- és iparkamarák munkakörének közgazdasági fontosságát fejtette ki pohárköszöntőjében.

* Szeptember 30-ikán gyönyörű őszi idő kedvezett az ünnepélyekre. Az ódon templom melletti tért korán reggel már ellepte a sokaság. Megjelentek a katonai méltóságok is és az erdélyi képviselők. A honvédség és hadsereg díszszázadai álltak a templom előtt. Az ünnepélyt a mise előzte meg, melyen a miniszterek és előkelőségek is részt vettek.

Az ünnepély színhelyén díszsátor és emelvény állt. A térre néző minden házat fellobogóztak.

AZ EZREDEVI KIÁLLÍTÁSBÓL. — Walla József cement pavilonja.

Hegedűs Sándor, a bizottság elnöke szolt először, a nemzeti emlék alapját átadva Kolozsvár városának. Aztán a király képviselőjét fűzőzte. A mai ünnep a múlt hagyományainak dicsőségét, a nemzeti lelkesedés erejét és a dinasztikus hűséget egyesíti. A nemzeti tradíciók és királyszereket összeolvasztó ünnepe ez. Az igazságszeretet és nemzeti érdek van az emlékekhez fűzve, s Mátyás királynak emlékében megörökítését maga ő felsége kezdeményezte. És ha ez emlék most ilt testet, holott Mátyás királynak egy félszázadot meghaladó idővel ezelt volt szobor tervezve; ha ez épen Kolozsvárt lesz felállítva: azt Kolozsvár bugyó polgárainak hálás kegyeletén, a nemzeti lelkesedés áldozatkészségének megnagyobbodott erején kívül főleg ő felsége nemes érzületének és áldozatkészségének köszönhetjük. Szavait így végezte: 'Legyen örökké tartó ez emlék és főleg azon érzés, az a hagyomány, melyet kifejez; legyen áldott az a fenéket lelkű uralkodó, ki excellenciáját által képviselve, nemcsak megalapította, de meg is szentelte azt, mert ez uton is áthelyezte a nemzeti hagyományt a dinasztia hagyományába és a kettőt szerencsésen egyesíté. Mindkettő boldogítására! Kérjük kegyelmességét, fejezze ki ezért és az ünnepünkben való részvételért hódolatteljes köszönetünket a legmagasabb trón előtt.' Legvégül köszönetet mondott a kormánynak és a magyar közönségnek.

Az általános éljenzés után b. *Fejérváry* honvédelmi miniszter, mint a király képviselője, így válaszolt:

„Ő cs. és apost. felsége nevében és meghagyásából legfelsőbb melegedésnek és örömmel adok kifejezést, hogy Kolozsvár sz. kir. város kezdeményezése folytán a magyar nemzet felkarolván e magasztos eszmét, Mátyás király dicső emlékének szobrot emelt, melynek alapkövét ma szülővárosában ünnepelesen teszi le. (Éljenzés.)

B. *Jósika* Samu miniszter következő beszédét mondott: A kik e szobrot szemlélni fogják, sohse feledjék Mátyás király nagy uralkodó erejét: hogy uralkodása első gondjainak tartotta, hogy ur legyen a nemzet — saját földjén, (Zajos éljenzés.), hogy miként nyomta el az oligarkhiát, mert a demokratikus alapon való összetartás ereje e nemzetnek. Hogy a magasabb erkölcsi czélok felé irányuló hajlama e nemzetnek a nyugati civilizáció felkarolásában ennek nemzeti irányban való fejlődésében nyeri létjogosultságának alapját, jövőjének biztosítékát. Hogy miként tudta az erős nemzeti érzésből kiinduló alapelv nyomán magának a különböző népek által lakott országban a történelmünkben páratlan jelzőt igazságos Mátyás kivívni. Ez mutatja azt az irányt, melyet nemzetünknek többi honpolgárainkkal szemben mindig követni kell. Valóban méltóbb helyet a Hunyadi Mátyás szobrának felállítására a nemzet kegyelele nem találhatott, mint annak születte helyét, mely az ő nagy hagyományainak annyi balsors közepette századokon keresztül tántoríthatatlan hű követője volt.

Perczekig éljenztek a miniszter hazafias beszé-

dét. Ezután *Groisz* Gusztáv fölolvasta az okmányok szövegét, melyet a király képviselője és a méltóságok aláírtak. Az okmányt az alapköve helyezették; ezután megtették a kalapácsütéseket. Az első kalapácsütést *Fejérváry* br. honvédelmi miniszter a király nevében, ezután *Jósika* Samu báró miniszter „Mátyás király szelleme lengjen e város és lakói fölött” jelszóval. Majd a városi és egyházi méltóságok következtek. Végül *Hegedűs* Sándor rövid szavakkal átadta az alapkövet a városnak, mire *Albach* polgármester felelt, átvette az alapkövet és berekesztette az ünnepet.

A kolozsvári hölgyek lobogójának felszentelése következett. A felállított sátorban hölgyek foglaltak helyet és díszruhás előkelőségek. Résztvettek a szertartáson a miniszterek is. *Albach* Géza polgármester megnyitotta beszédét után báró *Bánffy* Albertné, a nőegylet elnöke átadta a lobogót, melyet a sátor asztalára tettek és erre megkezdődött a lobogó ünnepies megállása. *Biró* Béla plébános, *Szász* Gerő ref. esperes, *Gratz* Mór luteránus lelkész, *Péterffy* unitárius lelkész, *Eisler* Mátyás dr. neolog és *Glazner* Mózes orthodox rabbi egymásután megáldották a pompás zászlót. Ezután megtörtént a szegbeverés szertartása. A honvédenek a Hymnuszt játszották.

A zászlóavatás után a közönség a *Ferenc József* technológiai iparműzeum alapkövének letételei ünnepére indult, mely a mostani polgári iskola helyén épül és magában foglalja majd a technológiai múzeumot, központi rajzkolát, építő-, fa- és fémpipari szakiskolát. A város telke föl volt díszítve lobogókkal, az udvaron sátor emelkedett. *Sigmond* Dezso képviselő fogadta beszéddel *Jósika* minisztert, a ki a kereskedelmi miniszter nevében meleg szóval válaszolt. Az alapköve helyezett okmány az épület keletkezésének történetét foglalja magában. A kalapácsütés szertartása után *Szerényi* József országos szakoktatási főigazgató hatásos beszédét mondott. Végül *Albach* polgármester beszélt a polgári dalegyesület énekelt.

Délután 2 órakor fényes lakoma volt a New-York-szállóban, délután népnépzés, este díszelőadás a színházban. A városot kivilágították. A színházban a minisztereket *Megyeri* Dezso igazgató fogadta. A díszelőadás Gyarmanyi intendáns Király-himnusz után E. Kovács Gyula alkalmi darabját játszották, melynek végén a Hymnuszt az egész közönség állva énekelte. Végül a „Hunyadi László” opera első felvonásának adatait, a honvédenek közreműködésével.

A honvédelmi miniszter másnap elintáztott Kolozsvárról, b. *Jósika* még ott maradt.

AZ EZREDEVI ÜNNEPÉLYEK.

Az ezredevi ünnepélyek sorozata most már ki van merítve. A Vaskapu megnyitása, a kolozsvári Mátyás-szobor alapkövének letétele fényesen zárta be a nemzeti ünnepeket. Még csak két országos ünnep van hátra, a Brassó melletti Czenk hegyen állítandó

emlékszobor fölavatása, okt. 18-ikán s ugyanaz nap a dévényi emlék leleplezése.

A kiállítás utolsó heteit éli, s október óta már napjai is megrövidültek. Esti 5 órakor bezárják a pavilonokat, s a melyek esti világítás mellett láthatók, azok 7—9-ig vannak nyitva. A kiállítás területe gyönyörű és üde, ámde a hűvös idő miatt estenként már meggyérült a sétálók száma, s a szökőkút sugarainak színes megvilágítását nem várja oly nagy tömeg. Vidékről még mindig érkeznek tömeges látogatók.

Budapest új hidjának megnyitása. A vámpalota előtti hidat ő felsége okt. 4-ikén nyitja meg. Budáról átjött a fürdő-utcán és a belső körutakon hajtat a pesti hídfőhöz, melynél díszes sátrat és tribünöket álltának. A hídfőjáró alján a miniszterelnök, a kormányon ott levő tagjaival és a testületek képviselőivel várja. Ezek kísérik fel ő felséget a hídfőhöz, a hol kereskedelemügyi miniszter, a két államtitkár és a hidépítés vezetésével megbízott állami közegek élén fogadja. A miniszter rövid beszéddel fölkeri ő felségét, hogy a hidépítés befejezésével a vasszerkezet utolsó szögcséget egy vilamos készülék billentyűjének megnyomása által elhelyezni, ezután a hidépítésre vonatkozó emlékiratot aláírásával ellátni és elrendelni kegyeskedjék, hogy ezen okirat az egyik kapuzat tornyának gömbjében elhelyeztessék. Az utolsó szögcsé elhelyezése és az okirat aláírása után a kereskedelemügyi miniszter azon további kérelemmel járul ő felsége elé, hogy a hidat megtekinteni és a forgalomnak átadni kegyeskedjék. Erre ő felsége végig megy a hidon, s a budai hídfőtől tér vissza a palotába. Kedvezőtlen időjárás esetén ő felsége közvetlenül a hídfő előtt felállított díszsátor alatt száll le fogatáról.

Művészettörténeti kongresszus. Az 1894. évben Kölnben tartott nemzetközi művészettörténeti kongresszus határozatához képest, most okt. elsején Budapesten ült össze a kongresszus. Tanácskozássaira, melyek négy napig tartanak, sokan érkeztek rá külföldről, a legtöbben Németországból.

Szept. 30-ikán ismerkedési estélyt tartottak a kiállítás területén. *Dániel* kereskedelmi miniszter adta ezt az ünnepélyek csarnokában s megjelent *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, valamint *Bubics* kassai püspök, dr. *Fraknói* Vilmos püspök, s hazai tudósaink közül számosan, kik régészettel és műtörténelemmel foglalkoznak. Az estélyen mintegy százan vettek részt.

Ok. elsején a megnyitó ülésen is jelen volt a *közoktatásügyi miniszter*, ki francia beszédet mondott, s utalt fejlődésünk gyors menetére a művészetek terén is, a nagy királyok művelésére, és most itt az idő, hogy nemzeti egyéniségünk is kifejezzék a művészetekben, s azokat önálló formáikkal gazdagítsuk. *Bubics* Zsigmond kassai püspök szintén francziánul szolt. Az elmúlt vizontagságokat említette föl, mert csak így lehet megítélni művészi fejlődésünket. Felsorolta műtörténetünk főbb mozzanatait, a nevezetes alkotásokat, s az újabb időben keletkezett vidéki muzeumokat. *Lützow* (bécsi) üdvözölte ezután Magyarországot, bámulatos fejlődését. *Rósvölgyi* fővárosi tanácsos Budapest nevében mondott üdvözlötet. Az elnökség tagjait a kongresszus egyhangúan választotta meg. Közülük van Magyarország részéről *Kammerer* Ernő képviselő, a jegyzők közt pedig dr. *Nyári* Sándor. Az 1898-iki kongresszus helyéül *Amsterdam* városát tűzték ki. Dr. *Newirth* (Prága) a Hradsinban és Karlsburgban levő középkori freskóképekről értekezett. Az ülésről a kongresszus tagjai a kiállítás történelmi csoportjának megtekintésére mentek, hol dr. *Czobor* Béla vezette őket; délben pedig lakomára gyűltek össze az ünnepélyek csarnokában, mely nem sokára lelkes felköszöntők-től hangzott. A lakomát a kereskedelmi miniszter adta.

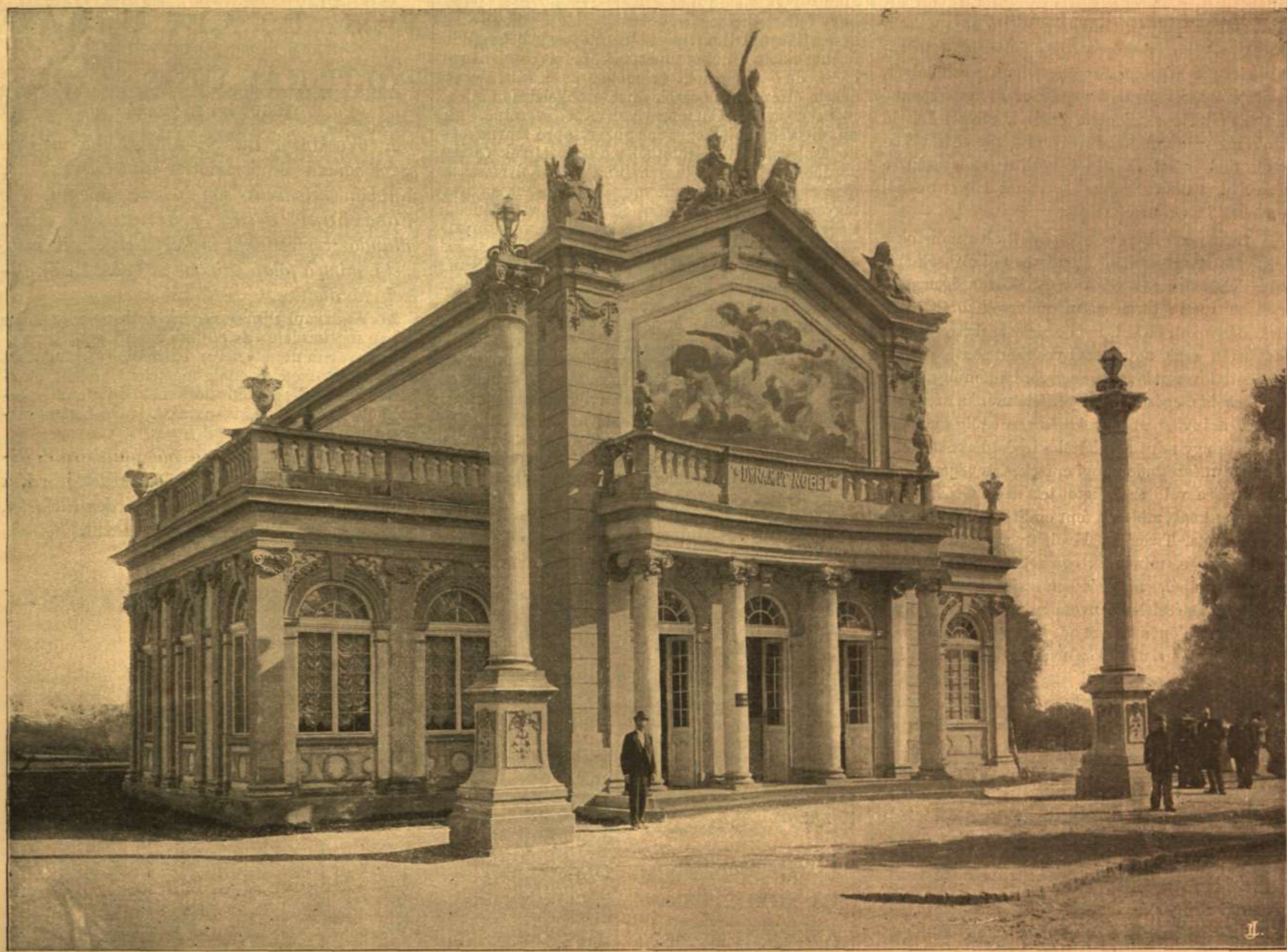
A dévényi emlék. Az osztrák határszélén, Dévénynél, a Duna mellett már elkészült Árpád szobra. *Jankovich* Gyula szobrász műve s október 18-ikán leleplezik le.

A kiállítás látogatottsága. Május 2-ikától okt. hó első napjáig a kiállításnak 2.490.990 látogatója volt, napi belépti jegyekkel. Az 1885-iki kiállítást ugyanaz idő alatt 1.748.590-en látogatták. Az októberi hónap bizonyára betölti a 3 milliót számot. A kiállítást nov. 2-ikán este zárják be.

KÉPEK A KIÁLLÍTÁSRÓL.

A dinamit-pavillon.

Azon alkalmából, hogy a Vaskapu megnyitották, időszednek találjuk a Nobel-féle dinamit-pavillonról megemlékezni, melynek gyártmányai fő-főtényezők voltak e nagyszabású mű megalkotásánál. A dinamitnak kiállításunk fontosságához és műszaki becsehöz képest külön bemutató csarnoka van. A posta és táviró, meg a bányászati és kohászati csar-

AZ EZREDEVI KIÁLLÍTÁSBÓL. — A NOBEL-FÉLE DINAMITGYÁR PAVILONJA.

nokai között áll a *Dinamit Nobel-részvénytársaság* görög stílusban épült, rendkívül izléses épülete, melynek bejáratát négy oszlop és a dinamit erejét példázó allegorikus külső fali festmény díszíti. Az előcsarnokban — talán, hogy a romboló hatást felejtessék — virágokat, fényképeket találunk; a bejáratnál szemközt levő lépcső a kiállítás egyik leg-sikerültebb és legszebb díorámájához vezet; jobbra van a részvénytársaság tulajdonképeni kiállítása, balra pedig a rokokó-stílusban pazarlól berendezett fogadó-terem. A díoráma a részvénytársaság pozsonyi gyártelepét varázsolja elénk; háttérben a régi koronádó város és ősi vára meg a Kis-Kárpátok láthatók. A kép elején természetben látjuk a magas föld-sáncszel elkerített munkabödök egyikét, melyben két asszony dinamittöltényeket készít; e mögött van a tulajdonképeni dinamitgyár; jobbra látszik a lőgyapot-, a salétrom- és a kénsav-gyár, balra a gyertyásti puskapor és az ekrazit-gyár, míg a kép közepén a szesziszító foglajla el, mely mögött a kaszinó, az irodák, a tisztviselők és munkások lakásai látszanak. A díorámából a tulajdonképeni kiállítási szobába lépve, találjuk a puskapor, a lőgyapot, a nitroglicerin és dinamit gyártásához szükséges összes nyersanyagokat, vagy félgyártmányokat, mint pl. a különböző savakat, továbbá a három utóbb felsorolt robbanó anyagot, mint kész gyárményt is, jól elkészített utánzatokban, mert magukat a robbanó szereket a legnagyobb vigyázat mellett sem lehet volna tanácsos a kiállítással egy fedél alá vagy csak egy kerítés közé is elhelyezni. Itt vannak mindazok a különböző gépek és eszközök, melyek a nyers anyagok, valamint a kész szerek megvizsgálására szolgálnak. Látjuk a dinamitgyártás melléktermékeit, melyeket leginkább a műtrágya-gyártásnál használnak föl; a robbantásokhoz szükséges legkülönbözőbb fajtájú gyújtószingegeket, gyújtókat, a bányászathoz előforduló robbantásoknál elkerülhetetlenül szükséges biztonsági lámpákat, furogépeket, stb. Végül egyéb képen kívül az újabb robbanó technika két előharcosának, *Sobreron*nak és *Nobel*nek képei díszítik a kiállítási szobát.

Pazarlól állította ki a részvénytársaság a csarnok másik felét elfoglaló fogadó termet, melyben az érdeklődőknek fölvilágosítással szolgálnak, vagy a társasággal összeköttetésben állók megpihenhetnek.

A *Dinamit Nobel-részvénytársaság*nak a pozsonyin kívül még Csehországban, Stájerországban és

Alsó-Ausztriában vannak gyárjai, de azok mind jóval kisebbek, mint a pozsonyi, mely 200 holdnál nagyobb területen több, mint 200 épületből áll s legalább 1000 embert foglalatokodtat és így Európá legnagyobbb dinamitgyára. A pozsonyi gyár látja el a monarchián kívül a keleti tartományok legnagyobb részét robbanó szerekkel, és a vaskapui munkálatokhoz is ez szállította a dinamitot, részben az úgynevezett „új-dinamitot”, részben „robbanó-gelatin-t”, többnyire 50 mm. átméretű ¼ kilogrammos töltényekben, kobász alakban, de 2¼ kilogrammosokat is téglalakban. Összesen eddig 700.000 kilogramm dinamit szállított Pozsonyból ezen munkálatokhoz.

A társaság élén *Philipp* Adolf portugál kir. konzul áll mint vezérigazgató, kit a király legutóbb a vas-korona-renddel tüntetett ki; a műszaki igazgató pedig *Siersch* Alfréd vezeti, ki nem rég a *Ferenc József*-rend lovagkeresztjét kapta. A társaság e kiállításával kapcsolatosan és annak emlékére: „A dinamit művelődés-történelmi és műszaki jelentősége” czimen külön füzetet adott ki, melyvel minden érdeklődőnek szivesen szolgálnak.

Építési ipar: Walla József mozaik- és cement-áru gyártmányai.

A székelykapu közelében magára vonja a figyelmet az a cement pavillon, mely *Alpár* műépítész tervei szerint készült s magában foglalja *Walla* József mozaik- és cementgyárának termékeit. (A pavillon közös tulajdon a beocsini cementgyári „Unió”-val.) Ez a pavillon teljesen cementből épült s a kiállítás épületeinek egyik legszembrevalóbbja: külső és belső ékítményei, a gyönyörű márvány-teraszok, a pompás terrazzo-padlat, melyeket *Walla* József készített, megfolyásra méltó építésiipari eredményt tüntetnek fel.

Walla Józsefnek nagyok az érdemei a mozaik- és cementáruipar meghonosításában s Magyarországnak ez irányban a külföldtől való függetlenítésében. 1878-ban szerény körülmények közt vetette meg gyára alapját s a külföldi verseny mellett az építkezőknek ez iparterméket iránt való előítéletével kellett küzdenie. Erős, czéltudatos vezetésével sikerült Wallának az akadályokat elhárítani s gyárának oly lendületet adni, hogy daczára a folytonos nagyobbításnak, alig képes eleget tenni a rendeléseknek s ezért a *Gizella*-úton egy új gyártelepet fog

felállítani, mely a gépészet legújabb vívmányai szerint lesz berendezve.

1893-ig csak cementáruat állított elő *Walla* gyára, most azonban a termelés kiterjed a cement- és mozaik-gyártás minden ágára s az évi termelés 650.000 darab márvány-mozaik és cementlapra, 15.000 méter cementcsőre becsülhető; előállít továbbá a gyár 150.000 méter gránit-teraszot és 400.000 méter betonmunkát s mindennemű cementgyártmányt. A gyár állandóan 150 képzett munkást foglalkoztat; mint segélygépek: csiszoló gép, szektortörő és köosztyálozó gép van üzemben.

A *Walla* cég az nyílt terrazon s a pavillon belsejében gyárának több készítményét állította ki. Láthatunk ott cement és márvány mozaiklapokat, melyeknek mintái, kivitele és szép színharmóniája alig mulhat felül. Figyelmet és elismerést érdemelnek a cement- és márvány mozaikból készült kagylók, oszlopok, lépcsők, faltáblák, kútmendezékek, stb. Különösen szép dolgokat produkál *Walla* a portlandbetonból készült s nagy keresletnek örvendő csatornacsövekben s a pavillon belsejében felállított szökőkút gyönyörű alkotása a cement- és mozaikgyártásnak. A cement- és mozaik-áruk gyártásán kívül elvállal a cég a cementszakmába vágó minden munkát, mint: gránit-teraszot, betonozást, szökőkútépítést, reservoirkészítést, csatornázást és mindennemű burkolat lerakását.

Walla József gyártmányainak jósága és megbízhatósága mellett bizonyít, hogy számos nyilvános és még több magánépítkezéseknél ő reá bízta a cement betonozási, és burkolási munkálatokat. Így a gyár nagy szállításokat eszközölt *József* főherceg alcshúthi és margitszigeti építkezéseivel, a kir. várpalota, az új országház, a vásárcsarnokok, az államposták és számtalan magánpalota építkezéseivel, úgy a fővárosban, mint az egész ország területén is.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

László főherceg életéből, czím alatt életrajzi könyvet adott ki *Theurek* István, ki bizalmas adatok alapján igen rokonszenves emléket állít az oly korán és gyászos halállal kimúlt főhercegről. Ir az alcshúthi udvar patriarkhális életéről, a főherceg gyermekéveiről, tanuló koráról, közli iskolai dolgozatait; majd vadászatairól, katonai éveiről

VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK 1896. évi folyama.

A 'Vasárnapi Ujság', a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabbban helyeként egy félvel bővítve, 'A Vasárnapi Ujság regénytára' című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a föl, szintén művészi képekkel van díszítve.

A 'Vasárnapi Ujság' regénytárában szeptember hónapban megkezdett 'Az eltűnt' című eredeti regényünk, valamint a 'Híres asszonyok' cím alatt folyó közleményeink eddig megjelent részeit, október hónapban belépő előzetesünknek díjtalanul megküldjük, ha ez iránti kívánatukat kiadó-hivatalunkhoz intézett levelükben kifejezik.

A 'Vasárnapi Ujság' a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, s félveként művészi becsüt nagy képmellett, összesen több mint ezer képet évenként.

emlékezik meg, leírja az ágyai tragédiát, az ott állított emlékközpont. Mindezek mellé adja László főherceg több arcképét, egyes jelenetek fotografiai mását, a végzetes szerencsétlenség színhelyét, kézirati másolatokat. Az érdekes könyv élénk képeket tesz az általános fájdalom érzését, melyet László főherceg váratlan halála oly országossá tett. Lapunk több részt és képet közölt előlegesen a könyvből. Kilian Frigyes egyetemi könyvtárosnál rendelhető meg. Ára 3 frt.

A természet köréből. Népszerű olvasmányok a nagy közönség, serdülő ifjúság és női olvasók számára. Közli Grósz Lajos. A magyar közönség nagyon szívesen veszi a természettudományok köréből vett olvasmányokat, ha t. i. nem száraz szakszerűséggel és tisztán csak a tudományos szempontokra való tekintettel vannak azok megírva, hanem úgy, hogy a laikus is megérthesse. Ilyenféle munka azonban, sajnos, aránylag nagyon kevés van eddig nyelvünkön, nem úgy mint a fejlettebb irodalmaknál, hol a népies természettudományi művek száma igen nagy. Elismerésre való szolgálatot tett azért Grósz Lajos irodalmunknak, midőn a fent említett munkát megszerkesztette. Tizenhat kiváló természettudós irt ezen könyvbe, mindenki egészen eredeti dolgot, a maga szakából, nagyrészen saját tapasztalatai, buvárlatai és észleletei nyomán, mely körülmény a könyvnek különös becsüt ad. Valamennyi dolgozat érdekes és jól, a nagy közönség szükségletéhez képest van megírva, a mi azonban nem szolgál a tartalom hátrányára, sőt bizonyítja, hogy a tudományos tartalmat is nagyon jól össze lehet a könnyed előadási modorral egyeztetni. Emeli a könyv becsüt az a 68 kép is, a melyek az anyag is érdekes szöveget élelénkítik. A kötet a Franklin-Társulatnál jelent meg, ára 2 frt 40 krajczár.

Az 1894-iki budapesti közegészségi és demografiai kongresszus jelentéséből ismét megjelent két nagy kötet. A kongresszus, melyre az orvostudomány anyai kitűnő képviselője jelent meg nálunk, értekezéseiben és vitáiban rendkívüli gazdag és becsüt anyagot nyújtott a közegészségügynek. Ezeket azon a nyelven közli a gyűjtemény, melyen mondatok vagy irattak.

Dr. Gerlóczy Zsigmond, a kongresszus titkára szerkeszti e nagy munkát. Az első kötet már korábban megjelent belőle. Most a II-ik és III-ik kötet hagyta el a sajtót, amaz 775 lapot, emez 512 lapot elfoglaló, sűrűn nyomott tartalommal. Mind két kötet a higiénia körébe tartozó dolgozatokat foglalja magában. A II. kötetben találjuk a fertőző betegségekről tartott értekezéseket s ezek közt a párisi Roux jelentését a difteria ellen föltalált szerumáról. A III. kötethez van mellékelve Károly Lajos főhercegnek, a kongresszus azóta elhunyt védnökének arcképe.

Mokány Bercki Viselt Dolgai. Az egészséges, népies zamata humor kedvelői bizonyára szívesen fogadják ama könyvet, mely fenti cím alatt egy 20 ívnyi vaskos kötetben legközelebb megjelent. Azon dolgok gyűjteménye ez, a melyeket Agai Adolf 'Borszem Jankó'-jának országon ismert alakja Mokány Bercki, egyszerű-mászor, az olvasó derűltségére elmondott. Emeli a könyv érdekességét az a 167 pompás rajz is, melyek mind a Jankó János művei. A kötet az Athenaeum kiadásában jelent meg, s ára 2 forint.

Nemzeti színház. A nemzeti színház őszi saionjának első ujdonságai két francia szimfónia, melyek bemutatása szept. 25-ikén volt. Az egyik Jules Lemaitre 3 felvonásos vígjátéka 'A nagybácsi', fordította Mihály József. A másik pedig Billand kis vígjátéka 'Ki lehet?' czimen. Lemaitre, ki elsőrendű író, nem azzal a virtuozitással dolgozik a színpad számára, mint oly sok honfitársra, de tartalmasabb, mint akárhány közülök, a poezis sem hiányzik belőle. 'A nagybácsi' méltó a nemzeti színház játékrendje számára.

'A nagybácsi' vígjátéki osekvénye igen kevés, bonyodalma nincs is. Finom élettani rajz az egész. Többet elmélkednek, bölcsekednek benne, mint okvetlenül kellene. Ezek közé szeretet volna a közönség több pezsgését és elémésését. Különböző darab fokról fokra nyeri meg a tetszést, s a végével szeretjük meg igazán. őszi napsugár világít végig a vígjátékon, s melankolikus hangulat ömlik le rajta. A nagybácsi, a jószívű Chambray szellemes rajza a férfi öregedő korának, mikor gyöngédség és szeretet

után vágyik. Neki nincs családja, nem nősült meg, hogy fölnevelhesse kis unokatestvérét, Jeannet, a ki keresztánnya. Ott él most Jeanne családjában, kit férjhez adott. Unokái nincsenek, mert ő csak nagybácsi, de ő a nagyapai örömeiket és kiváltságokat akarja élvezni. Az öreg az őnzése tökéletesen kifejődik a derék Chambrayban. Azt szeretné, ha mindig vele foglalkoznának; azért apró zsarnokoskodásokat követ szeretetből; s a házastársak összejördülését kész fölhasználja, hogy elválaszsa őket egymástól, a Jeanne meg a gyermekek az övéi legyenek. Mesterileg van festve ez a különben nagyon jó Chambray, az öreg kor találó vonásaival. Ujházy is mesterial játsza, s rokonszenvenessé teszi. A vígjátékban egy pár élesen rajzolt alak is van, egy léha család, mely befonja, a kit csak lehet. A családfő, ki az öreg korban az őszi érett gyümölcsök élvezetére való időt látja elérkezettnek. Vizváriának kiváló szerepe; kaczer leányát Palotai Piroksa tulságosan kiszínezve játsza. Mihályfi és Cs. Alszeghi Irma a fiatal házaspár jó személyesítői. Egy szép kis szerep Prielle Kornéliának jutott.

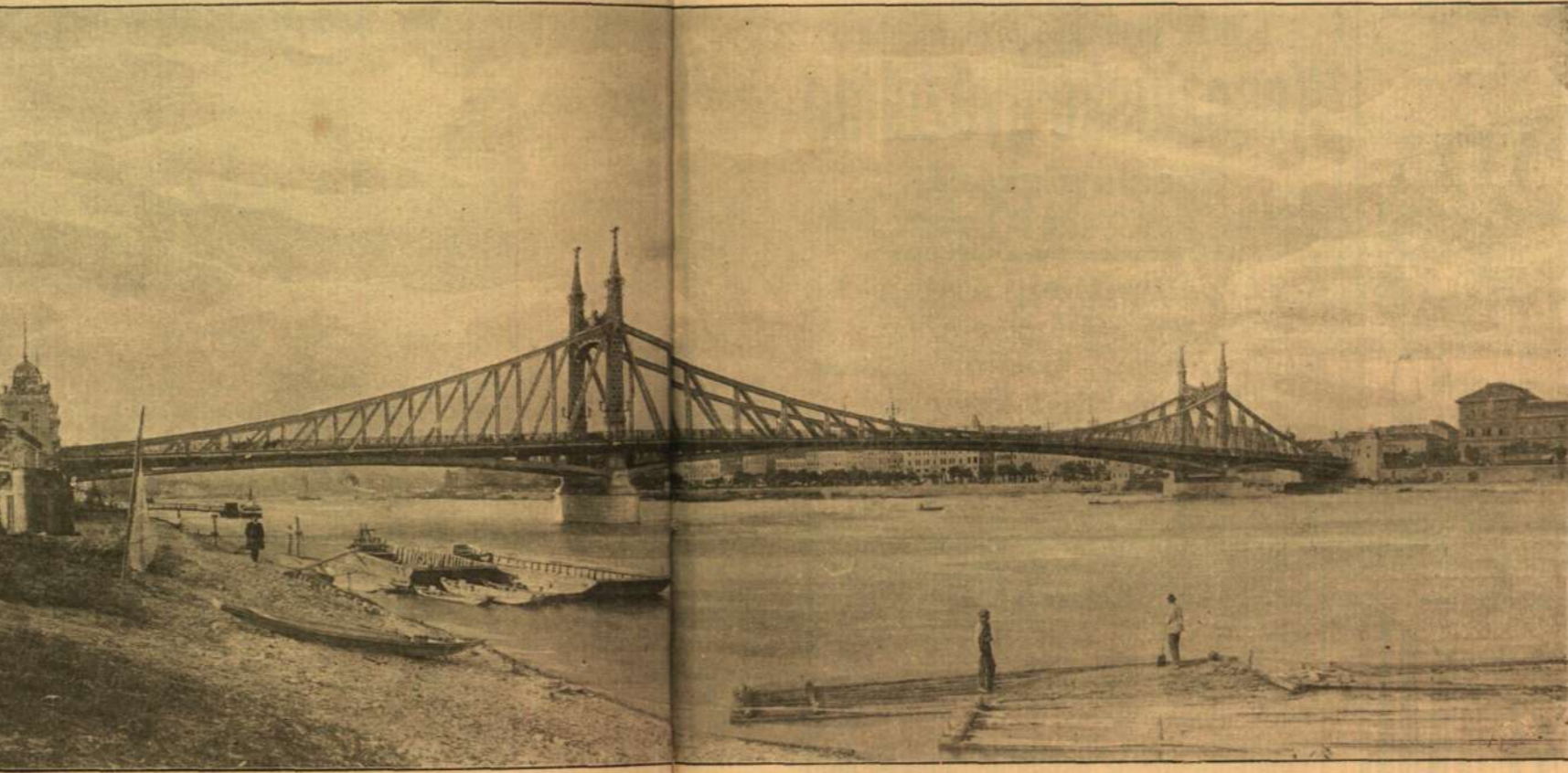
A 'Ki lehet?' vígjáték zajosabban mulattatá a közönséget. Eleven apróság, s drasztikus is. Egy férj van benne neveltségessé téve, a ki nagyon szívén viseli barátja boldogulását. Ez épen várja, hogy alprefetnek nevezik ki, de valami asszonyellensége van, ki a miniszteriumban ellene dolgozik. Ki lehet ez az asszony? Ezt szeretné tudni a férj, a ki szépen kinyomozza, hogy az asszonyt boszú vezeti, sőt még azt is, hogy a férfi hidsége haragította meg. De ki lehet? Végre is buzdítja barátját, hogy tegye jóvá hibáját, valljon neki szerelmet. Az asszony pedig épen az ő felesége. Ugyesen van nevetetendő téve ez a történet, s jól is játszák: Zilahy, Náday, Lendvayné és Maróthy Margit.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Kisfaludy-társaság szept. 30-dikán a nyári szünetek után ismét összejött, s nagy számú hallgatóság jelent meg felolvasására.

Gyulai Pál elnök bejelentette gróf Szécsen Antal rendes tag halálát. Bármily véleményrel legyünk is politikai pályájáról — mondta Gyulai — azt nem tagadhatni meg tőle, hogy soha sem hiányzott benne véleményének bátorsága, s hogy lelkesedte a nemzeti műveltség üdvéért. Halála fölött a társaság kifejezte részvétét s emlékbeszédet tartanak fölötte. — Beathy Zsolt titkár tett ezután jelentést a társasághoz érkezett meghívókról és levelekről. Bemutatták Arany Jánosnak 'Legszöb virág' című költeményét is, melyet mint kiadatlant küldtek be Debreczéből; a költemény azonban benne van Arany munkáinak gyűjtemény kiadásában. Az első felolvasó Radó Antal volt. Nagyobb fejezetet mutatott be olasz irodalomtörténetéből, a mely a jövő hónapban fog megjelenni az akadémia könyvkiadó vállalatában. Arról a korszakról szólott, mely az olasz irodalom aranykorát, a cinquecentót a XV. századot követte, s melyet eddig szinte tulságos szigorral ítéltek meg. A XVI. század olasz költészetével foglalkozott. Endrődi Sándor a 'Kurucz dalok'-ból olvassott fel néhány szép darabot, s megéleleneztek. Jakab Odón volt az utolsó felolvasó 'A vágóhíd' című humoros novellájával.

A magyar néprajzi társaság szept. 27-ikén tartotta évi közgyűlést. Dr. Munkácsi Bernát elnökölt. Dr. Katona Lajos titkárnak bugó működéséért köszönetet szavaztak. A kiadásokat 2922 frtban állapították meg. A tisztikart következőleg alakították meg: Elnök Kun Gáza gróf dr., az Akadémia tiszteleti tagja, társelnök Szalay Imre muzeumi igazgató, alelnökök Munkácsi Bernát dr. és György Aladár, főtitkár Vikár Béla, másodtitkár Hermann Antal, pénztárnok Zolnai Gyula dr. akadémia tag, ellenőr Weiss Jenő dr. és könyvtáros Melich János dr. A választmányba 40 budapesti és 10 vidéki tagot választottak.

AZ ÚJ FERENCZ-JÓZSEF-HÍD A DUNÓL NÉZVE. — DIVALD LEGÜJABB FÉNYKÉPE.

Az ezredévi ünnepélyekről és kiállításról a 'Vasárnapi Ujság' már eddig több mint kétszáz eredeti képet közölt, s még folyvást közöl leíró ismertetések és művészi rajzokat.

A 'Politikai Ujdonságok' újabbban mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK:

Negyedévre (október—december):

- A Vasárnapi Ujság ... 2 frt — kr.
- A Vasárnapi Ujság a 'Világkróniká'-val együtt ... 2 frt 40 kr.
- A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok ... 3 frt — kr.
- A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a 'Világkróniká'-val együtt ... 3 frt 40 kr.

Az előfizetések a 'Vasárnapi Ujság' és 'Politikai Ujdonságok' kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

MI UJSÁG?

Az országgyűlés feloszlata. A főrendiház szeptember 30-iki ülésén b. Bánffy Dezső miniszterelnök b. Vécsey interpellációjára kijelentette, hogy a kormány feloszlattja az országgyűlést. Azon

az ülésen a főrendek a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot tárgyalták, mely a választási panaszok ügyében intézkedik. Olyan módosításokat tettek rajta, hogy a képviselőház új tárgyalására volna szükség, az pedig most már lehetetlen. A törvényjavaslatból tehát nem lesz törvény ez országgyűlésen. A képviselőház október elsei ülésén b. Bánffy ismételte, hogy az országgyűlés csak ugyan feloszlik, mert a kormány a költségvetés gyors letárgyalását nem remélheti. Erre heves ellenzéki felszólalások következtek. Aztán Komjáthy Béla, gr. Apponyi Albert és Ugron Gábor interpelláltak. Mind a hárman úgy találták, hogy a Vaskapu megnyitását, mely az ezredévi ünnepek közé tartozott, Magyarország államisága kifejezőest nem nyrt s a királyi beszéd sem említette Magyarországot, mely saját erejéből teljesítette a nagy munkát. A miniszterelnök azt válaszolta, hogy az Al-Duna szabályozása nemzetközi megbízatás volt, maga a Vaskapu az ország határán kívül esik, mindazonáltal a magyar államiság fölmagyaríthatatlan kifejezést talált. — Az országgyűlés utolsó ülése hir szerint okt. 5-én lesz, a bezáró trónbeszéd fölolvásával; az új országgyűlést nov. 20-kára

cezet, ki mint szemorvos jeleskedik, a budapesti tudomány egyetem az ezredévi ünnepek alkalmából dísz-díjossal választotta. A herceg az egyetem rektorához intézett magyar levélben mond köszönetet a kintintetést.

A miniszterelnöki palota újjáépítése. Budavár egyik jó izlésű és valódi ur palotája az, mely a miniszterelnök lakása és hivatalos helyisége. Még a múlt századból valós s gr. Sándor építtette. Mostani céljaira már nagyon szük az egyemeletes palota. Hiába alakították át a nagyuri kényelem számára emelt épület egy részét hivatalos helyiségekké, a magyar miniszterelnök, kinek fényes elfogadó ünnepélyeket is kell adni, nem fér el benne. Nem sokára fölépül vele szemközti a királyi palota egyik szárnya is, azon a helyen, a hol az egykori szertár érdekes épület áll. Ezért is átalakítást igényel. A miniszterelnöki palotára tehát még egy emeletet építenek. A jövő évi költségvetésbe már fölvetették a szükséges kiadásokat. Ezeket 165,000 frtn számítják.

A nagy-czeni Széchenyi-szobor. Nagy-Czenk közlése, hol Széchenyi István hamvai pihennek, még 1891-ben, Széchenyi születésének századik évfordulóján elhatározta, hogy nagy halottja emlékéért szoborral örökíti meg. A költség ilyék kilencezser forintot gyűjtött össze, a melyet a vármegye múlt évben 14.000 forintra egészített ki. A szoborbizottság ezt az összeget megfelelő emlékmű föllállítására elegendőnek látván, megkötötte a szerződést Strobl Alajos szobrászszal. A szobor, a melynek mintája már készen van, ércből lesz s álló helyzetben ábrázolja Széchenyit, ki jobbát fölemeli, mint ha intene. Magassága 2.80 méter, talpkövének magassága 3.25 méter. Leleplezését jövő évben tartják meg Szent-István napján.

Elhalasztott ünnepély. Sopron városa októberben akarta leleplezni Széchenyi szobrát. Elhalasztották azonban másnapra.

Czuczor Gergely emléke. Szept. 9-én volt 30 éve, hogy Czuczor Gergely a jeles költő és nyelvtudós a fővárosban dühöngött kholera áldozatává lett. A muzeum köruton, a Bertha-féle házban halt mes. E ház jelenlegi tulajdona, Brázy Kálmán nagykereskedő emléktáblával és a költő mellszobrával jelölteti meg a házat, s a csinos emlékeket okt. 5-ikén leplezik.

'Vasárnapi Ujság' vidéki előfizetői kedvezményképen Budapest pontos utmutatóját díjtalanul kaphatják, ha a bekötési és helygoklások fedezetére kötött példánynál 25 krt, fuzott példánynál pedig 20 krt küldenek be kiadó-hivatalunkhoz. Éme könyv a millenium alkalmából készült, s mintegy 200 oldal terjedelemben 40-nél több képet, Budapest térképét, a kiállítás terryaját, valamint 10 őr kedvezmény-jegyet tartalmaz, mely utóbbiak a könyv tulajdonosának a kiállítás tartama alatt 4—33% engedményeket biztosítanak. Utáigazító tartalmánál fogva ezen könyv a székesfővárosba fejrndülő idegennek igen használható zsebkönyv.

HALÁLOZÁSOK.

Filó LAJOS, ügyvéd, ki több év előtt Csáktornyai név alatt mint író keltett figyelmet, szept. 25-ikén elhunyt Nagy-Körösn. 38 éves korában. Hosszabb ideig mint hírlapíró is működött a fővárosban, Első verses kötetét 'Költemények' címmel jelent meg. Mint beszélyíró 'Szeressünk és megbecsüssünk' című kötetével lépett föl. Később még egy regényt is adott ki. Majd itt hagyta a főváros és Szentendre költözött, a hol ügyvédi irodát nyitott. Ettől az időtől kezdve már csak ritkán szólalt meg, utóbb pedig teljesen elhallgatott.

TETTEY NÁNDOR, a magyar könyvkereskedő kir egyik régi és tevékeny tagja, elhunyt Budapesten, szept. 27-ikén, 60 éves korában. Szakmájában igen

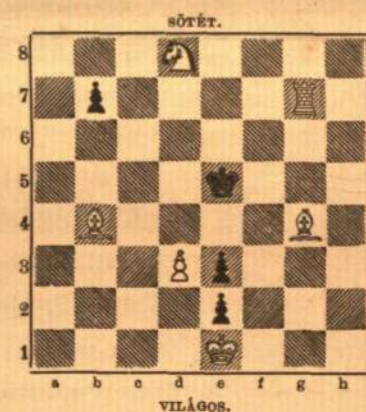
képzett férfi volt. Könyvkereskedelmünk magyarosítása is sokat köszönhet neki; ő volt egyik alapítója és hosszú időn át titkárja a magyar könyvkereskedők egyesületének. Több évig Ráth Mór könyvkereskedésében talált alkalmazást. Majd maga is könyvkereskedést nyitott, melyet azonban a mostoha viszonyok miatt meg kellett szüntetnie.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Honvári Iosácz, 1848—49-iki honvédfőhadnagy, a Szent Gergely-rend lovagja, ügyvéd, nyug. érseki uradalmi jószág- és jogügyi igazgató, volt főosztályi ügyész, 67 éves korában, Kalocsán. — CHUDOVSKY JÓZSEF, 1848—49-iki honvéd, nyug. járásbíró, 73 éves korában Trencsénben. — LAZÁNYI BÉLA, pápai ügyvéd, volt 48-iki honvéd, Budapesten, hová betegségét orvosolni jött. — Kis DÉSSES, őrnagy, a szamosújvári honvéd huszárság parancsnoka, 48 éves, Szamosújvárott. — HUNBERT F. 1848—49-iki honvédüzér, Budapesten. — NAGY ANTAL SÁNDOR, nagyváradi városi tiszttel, 1848—49-es honvédhadnagy, 81 éves korában. — Id. IMHÁZ JÓZSEF, élete 79-ik évében, Nagy-Körösn. — WEINBERGER ALBERT, ügyvéd, az ungvári kereskedelmi és iparbank vezérigazgatója, 63-ik évében. — Kovács Károly, mérnök, 81 éves korában, Erdőden. — FAX EMLÉ, volt városi tiszttel, Podolinban, 55 éves korában. — KARSAY ISTVÁN, törvényszéki jegyző, 46-ik évében Temesvárott. — SZENCZIKORNY KÁROLY, Debreczen városának volt bizottsági tagja, a kereskedelmi kamara pénztárnoka, 76 éves, Debreczenben. — STUMMER JÓZSEF, a törökisztimlikői függetlenségi párt jegyzője. — SVASTICH L. honvéd huszár főhadnagy, Svastich Benő volt zalai főispán fia Zala-Egerszegen, ama lött seb következtében, melyet a nem rég történt ismert feltűnő eset alkalmával Csesznák ügyvéd fegyvere okozott. — AGOASZTÓ SZILÁRD, budapesti ügyvéd, ki a mint a propellerrel le akart szállni, elszedült s a Dunába esett, honnan kifogták ugyan, de már félhalva s nem sokára meg is halt, 64 éves korában.

Négyesi SZEPESI GÉZÁRNÉ, szül. Hosszenfalussy Katalin, 59 éves korában, Budapesten — ÉRSZENTKIRÁLYI LÁSZLÓNÉ, szül. Érszentkirályi Julianna, 66 éves korában, Nagy-Károlyban. — ÖZV. MOLNÁR JÁNOSNÉ, szül. Kajetinszky Borbála, 80 éves, Budapesten. — ÖZV. PATSU MILÓSNÉ, szül. Szalay Anna, háztulajdonosné, 70 éves, Budapesten.

SAKKJÁTEK.

1972. számú feladvány. Weinheimer R.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1962. sz. feladvány megfejtése Corrias V.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Vb2—b1	... f5—f4 (a)	1. Vb4—b5	... d5—d4 (b)	
2. Vb1—e4	... d5—e4	2. Bb4—b5	... Ke5—f4	
3. Bb4—b5 mat.		3. Vb1—f5 mat.		

Világos. b. Sötét.

1. Vb1—g1	... e3—e2
2. Vb1—g1	... t. sz.
3. V mat.	

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Sárosszaton: Gérecz Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — A prestí sakk-kör.

Szerkesztői mondanivalók.

Nem lesz atyafi. Rajz. Elég éltlenken van megírva, de a közhelyesség mértékét tartalmánál fogva nem uti meg.

Eszményiség. Nemes hang vonul végig rajta, de a szép sorok közé sok erdetlet is vegyül, s a mi még nagyobb baj, hiányzik belőle a belső alakítás, haladó gondolatmenet helyett ismétlésekkel találkozunk.

Iluziók. A közhelyek közé soroztuk, de előbb az itt-ott előforduló formabeli fogalmozásokon jó volna segíteni. Különbözően az utolsó rímpár szorúli javításra.

Idyll (Beranger). A közlendők közé soroztuk.

Nem közölhetők: Magyar legény. A nép lelkének, felfogásának éles megfigyelése nélkül jó népdalt írni nem lehet; a népies máz meg nem teszi népdallá a verset. — Oh mint szeretlek. Itt-ott hallani véljük benne a szenvedély hangját; de tompán, fátyolozottan. — A modern ember. Ha mind igaz

volna is, a mivel a szerző a modern embert vádolja, mit ér, ha a versben nincs egy szikra költészet.

KEPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 38-ik számában közölt képtalány megfejtése: Falusi ipar.

Heti naptár, október hó.

Table with 3 columns: Nap, Kath. prot. naptár, Görög keleti naptár. Lists dates and events for October.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér, színes, Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikós, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Szécsaba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6573

Késarmy és Illés Kossuth Lajos-utca 9. sz. ház 1-ső emeleti helyisége legközelebb át fog helyeztetni, általánosan elismert szigorúan meg szabott árúkat 25—50%-ig leszállították.

A főváros legszebb látványossága

A Magyarok Bejövetele

Feszty körkép. Városligetben. Andrásy-ut végén. Látható reggel 7-től este 8 óráig, az esti órákban villany-világításnál. Belépő díj: Reggel 7-től délelőtt 9 óráig 30 kr., gyermekjegy 20 kr. — Délelőtt 9-től este 8 óráig 50 kr., gyermekjegy 30 kr.

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1896. XXX. évfolyam. Kossuth Ferenc, feloldó szerkesztő, főszerkesztés. Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközével, hogy magának egyszerű, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előzetéseket szeressen, hanem mindenkori kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangú napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetéseit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hűdések által évről-évre maradvánján meg is szaporítsa. Hogy ez a cél eléréjék, erre az Egyetértés legnagyobb támaszát a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalas lapja annyi közönséget tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ténylegesen történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számúira 36—40 oldalnyi terjedelmű. Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének, így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártizmusától ólvasó eléri is ártatlansággal teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő társas- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitért regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsősorban műfordított fordításban. Az egy év alatt közölt regények száma 400—500 nyomtatott íve, vagyis 40—50 rendes regény-kötetbe ragunk. Ily 40—50 kötet regény holt ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közönlétünk kitűnőségei és elsősorban publikusitást által írt vesztéseiket és egyéb

politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti hírvonalait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőközpontjából, továbbá a vasárnaponként megjelenő egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tantügy” és „Mezőgazdaság”, című országos hírvonalakat a végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipar és mezőgazdasági rovatát és megbízható tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előzetési ára a legmérsékeltőbb: Egész évre — 20 frt — Fél évre — 10 — Negyed évre — 5 — Egy órára — 1 — 80 Előzetések legelőzetésében postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intéződők.

FUCUS, HIZÁS ELLEN. A fucus tengeri növény kivonata, klinikailag elismert szer a hizás ellen és a kövér egyéneknek előforduló asztma megszüntetésére szolgál. Az anyagcsereét egy befolyásolja, hogy hasmenés és minden kellemetlen utóhatás nélkül eszkénti az elhíjasodást. Ára 1 üvegnek 2 forint.

CARDOPATA. Foszfortartalmú növénykivonat sápkór, idegesség, gyengeség és álmatlanság stb. ellen. Előmozdítja az étvágyat, szaporítja az erőt, minek következtében a testnyál állandóan gyarapodik. Ára 1 üvegnek 2 forint.

HAZSLINSZKY KÁROLY gyógyszerésznél Budapest, VIII. ker., Sándor-tér.

Bel- és külföldi női ruhakelme. Bel- és külföldi női ruhakelme. JANKOVITS P. Alapították 1840. Budapest, V., Deák Ferenc-utca 10.

BRATS GALAMB. JANKOVITS P. Alapították 1840. Budapest, V., Deák Ferenc-utca 10.

Szalon-garnitúrákat. Közvetlen a kárpitosnál kell rendelni, erre alkalmat nyújt üzletem kiválóan szolid és finom kivitelű nagy választéka, miután magam vagyok azok készítője, olesó áron adom. Szalonon látogatását tisztelettel kérem. Karner József kárpitosmester IV., Ferenciek bazára I. em., a bazárban.

Korunk fő nyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Es ellen pedig legbiztosabban hat a VASAS CHINABOR. 1 üveg 1 frt 30 kr., 5 üveg franco küldés 6 frt. Ezen bor a saját magam által termelt ménesi Sherryvel van készítve és minden hasonnevű készítmények között a legjobban chináját és vasat tartalmazza. Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, művegyésztudományi tanár, Aradon. Kapható Budapest: Török József gyógyszerészes urnál és minden magyarországi gyógyszerárban.

Legjobb és leghíresebb pipere hólgyor: a La VELOUTINE. Különleges Rizspor BISMUTTAL VEYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

55951 számhoz. XVIII—1896.

Hirdetés.

A honvéd-menház részére 1897. évi január hó 1-től december hó végéig szükséges étkezési és anyagjárándósági cikkek szállítására pályázat hirdettetik.

A szállításra vonatkozó részletes feltételek a honvéd-menház parancsnokságnál betekintheők, a hová az 50 kros bélyeggel ellátott, magyar nyelven szerkesztett írásbeli ajánlatok a szállítási szándékolt cikkek után esedékes 5%-ával felérő bányatpénz csatolása mellett 1896. évi október hó 7-én délelőtti 10 óráig bemutatandók. Budapest, 1896. évi szeptember hó.

A világ legnagyobb csataképe.

Kosciuszkó győzelme Raczlawiczánál.

STYKA és KOSSÁK lengyel festőművészek óriási körképe a városligetben Aréna-út. Reggel 8 órától nyitva. Este villamos világítás. Villamos vasut végállomása. Belépti díj 1 korona.

Table with 3 columns: Paris 1889, Genf 1889, 1893. Chicago. Kitüntetve Brüsszel 1891, Bécs 1891, London 1893. Magdeburg.

Egyetememes gyomorpor

Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedriehstrasse 220, a francziaországi orvosi társulatok tagja. Orvosiilag legjobban ajánlatik. Rendkívül sikeres, még idült gyomorbojoknál is. Szállít próbára ingyen, osupán a viteldij megértésé mellett, berlini főraktárból. Ausztria-Magyarország számára egy doboz frt 1.60. Raktár: Budapest: Török József gyógyosz. király-utca 12. szám.

Elite kávéház

a budapesti karambol kör helyiségeivel VII., Kerepesi-ut 20. A főváros legnagyobb kávéháza. Az ország legjobb 12 billiárdjával. Hideg buffet. Tiszán kezelt italok. Pontos kiszolgálás. Az összes bel- és külföldi hírlapok. 50 Telefon-Hírmondó! Esténként cigányzene. Kitértő ventiláló.

Az Elite kávéház tejszarnoka

a kiállítás területén. A villamos vasut megállólhelye. (Hőföde pavillon, jégesapokkal, a Ganz és malom- ipar pavillonok előtt.) A kiállítás látogatóinak kedvenc találkozási helye. Hideg ételek és pompás italok rendes városi árak mellett.

Pokol kávéház

a híres Dante pokol-körkép területén levő kertben. A főváros legkedvesebb és legkellemesebb üdülő helye. Nap és eső ellen védő markizokkal. Előfák és bokrok között levő árnyas lugasokkal. — Rendes városi árak!

Pilseni sörcsarnok

Os-Budavárban. A kiállításból átvitvő hid lábánál. Czigányzene, katonazene és külön szimpadball. Elvünk mindenből a legjobbat nyújtani m érsekkelt áron. HEINDL FERENCZ és ADORJÁN GYULA tulajdonosok.

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE fiataloknak és öregeknek elbeszéli VARGA OTTÓ az „Aradi Vértanúk Albumá”-nak szerzője. Befejezett mű egyetlen kötetben, több száz szép képpel illusztrálva, a Franklin-nyomda pompás kiállításában. E munkát a Kisfaludy-Társaság pályadíjjal jutalmazta, a N. M. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium valamint Budapest Főváros összes iskoláinak melegen ajánlotta. Portómentes megküldéssel ára: fűzve 7 frt; diszes kötésben 8 frt. Kapható szerzőnél (Budapest I., Vár, Dietér 10.) Megrendelhető leggyorsabban postautalványon.

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti célokra vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipeket, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlóhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, csőlöpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindenemű zúzógépek.

A természetes savanyúvizek között a Krondorfi alkalkikus SAVANYÚKÚT elsőrangú kitűnőségek egybevágo vegyelemzése alapján milyenséggel az első helyet foglalja el. Magyarországi főraktár: V. Széchenyi-utca 3. — Telefon 1108 sz.

A ki hangszert, húrt vagy hangszerkelléket és ezekhez hasonlókat akar venni, forduljon bizalomteljesen a régi jóhírnevét és világszerte ismeretes gyárüzéhez: A. OSMANEK in Schönbach bei Eger in Böhmen.

A gyárból mint első forrásból mindenki legjobban és legelőszobban fog vásárolni. Kérjenek nagy képes árjegyzéket vagy ajánlatokat, melyek ingyen és bérmentve megküldetnek. Kényelmes szobák, kiadó-hivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CHOCOLAT MENIER A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer- és csenemeg-kereskedésben és cukrászdában.

Dr. LENGIEL FRIGYES-féle nyirfabalzsam. Kapható minden fűszer- és csenemeg-kereskedésben és cukrászdában. Megvizsgált módszer szerint már az ó-korban is mint kitűnő szőpítőszernek ismert nyirfa vegetabilis anyagából készítve; lehámolt hátsóli bír és kímélja az arcban kelőkezett ráncokat és himlőszemölcsöket, elűzölíti a szemlőket, mákfőket, anyajeleket, orrbőrt, mitesert és a bőr tisztatlanságát a legelőszobban ide alatt és az arcbőrt fiatal, úde arczsint kölcsönöz. Figyeljünk Dr. Lengiel Frigyes nevére és foati védőjegyre. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfabalzsam hatásának támogatására szolgál Dr. Lengiel Frigyes Bezto szp-pama darabonként 60 kr. Főraktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban király-utca 12.

Stefánia szálloda. VII., Murányi-utca 53., közvetlen a kiállítás területével. 70 szépen berendezett szobával. — Szobárák 24 órára 80 krtól feljebb, szükség esetén kéréit előjegyzéseket a szálloda igazgatójához küldeni. Fapp Emil Nagymenyeri Rajcs Zoltán szálloda-igazgató.

Páris szálloda. VI. Váci-körút 25. Kényelmes 100 vendégszoba, elegáns kávéház és ét-terem, izléseben berendezett Bachus-pince. Minden pályaudvarhoz kényelmes közlekedés, villamos-vasut megállóhely. Előzékeny kiszolgálás és mérsékelt árak. Simon Pál szálloda-tulajdonos.

Debreczen szálloda. közel a keleti (közponi) pályaudvarhoz, kocsi felele ges. VII., Kerepesi-út 88. Szobák mérsékelt árban; tisztán kezelt italok, valamint jó magyar zamatos ételek kaphatók. Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana

Dr. Borchardt illatos növény-szappana. hatatos szer a bőr edzésére és épentartására, valamint pattanásoktól pórsenesektől, szőpítőli és mindennemű tisztál- tanságoktól való megóvására; egyáltalán kitűnő piperezsappan s igen gazdaságos mindennemű fürdéshez és mosdásához. Lepecsételt csomag ára 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőce, legelőszobban elismert hajerősítő és hajkihullást gátló hajkenőcs, lége- lyekben 85 kr. Dr. Hartung kinahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puháságot s fényt kölcsönöz. 85 kr. Dr. Linder tanár növényi rudacs hajkenőcs, eredeti darabokban 50 kr. Balzsamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagban. Dr. Béringuer zamatos korona-szesze, az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr., és 75 kr. Dr. Béringuer fűgyökér-hajolaja, üvege 1 frt. Leder testvérek balzsamos földi olaj-szappana, egy ár 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi föntebb elősorolt szab. cikkek valódi minőségben kaphatók: Budapest: Török József gyógyszerár, király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: Kochmeister Frigyes utóda, Neruda Nándor és Thallmayer és Seitz gyógyszerészeknél, valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszerárban, illatszert- és gyógyfűszerkereskedésben.

Metropole szálloda. VII., Kerepesi-ut 58. Elsősorú szálloda, kedvező helyen, kényelmesen berendezve. Kitértő ételek és italok, figyelmes kiszolgálás mellett. Elsősorú szálloda Erzsebet királynéhoz Budapest, IV., Egyetem-utca 5. Kényelmes egyes és családi szobák mérsékelt árban. Előjegyzések elfogadotnak. Bereczky J. szállodatulaj.

ÓVÁSI Hamisítványoktól, nevezte- sen a dr. Suin de Boutemard-féle fogszappana és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappan gyakran elő- forduló hamisítványaitól mindenkit óvunk. Számtalan hamisító és hamisítások elárúsító! suttattak már eddig is Bécsben és Prágában törvényileg, érzékeny pénzbírsággal.

Raymond és társ., es. kir. szabadalom-tulajdonosok Berlinben.

BUDAPESTI CZÉGEK.

FÖLDVÁRY IMRE
földművelés- és fahéremű-raktára.
BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-utcza 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
Telefon.
Speciális készítője jó szabású férfi ingeknek.

VÁRADY MÁRTON
IV. kerület, Múzeum-körút 35. szám.
Szeres és elhelyez egy helyben mint vidékre:
Szakácsnő, szobaleány, mindenféle leányok, dada, vasalónők, továbbá gazdaszónők, kulcsárnők, társalgónők, árnások, szépségségi német lányok, bonnekat, gyermekkertésznők, uralági inas, portás, íróasztalig, lovas, kocsis, kertész és szakácsokat stb., stb.

„Toronyórák“
palota, lakanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** I. m. állami közves. gép-áruháza Budapesten, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék, költésjegyzék bérmentve.

A Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30
elvéallja jótállás mellett legelőcsöbbsen asphalt-burkolatok fektetését és nedves lakások, pinczék, stb. gyökeres szárazzatételét.
Telefon.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapesten, IV., Régi posta-u. 5.
Alapított 1876.
Veszek! Eladok! Cserélek!

Franklin-Társulatnál megjelent.
POCSAJYÉK.
Regény.
Írta Fröhlichné Mária Paula.
Ára füzve 1 frt 50 kr.

ŐS BUDAVARA
a főváros legelőkelőbb látványos mulatóhelye (a kiállításal kapcsolatban) május 1-én megnyit. — Nyitva délelőtt 10 órától reggelig.
Bérletjegyek az évadra 6 frt.
Kaphatók: Ős Budavárban (Állatkert). Előjegyezhető: „Millennium“ utazási és ellátási vállalatnál (Gizella-tér 4.), valamint a Telefon-Hírmondó városi irodájában (Andrássy-út 30.).

Telefon.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

lyoni és párisi selyemkelme-különlegességek áruháza

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Lyoni és párisi selyemkelme-árak, valamint pelliche, csipke- és szalagujdonságainak egyedüli raktára.

A cég egyedüli alapelve!

„A pontos és olcsó kiszolgálás.“

Az őszi és téli idény újdonságai a legnagyobb választékban rendelkezésre állanak a t. hölgyközönségnek.

Angol bársonyaink és Velvet pour robes (favorite Velvet) eredetiségeért és jóságáért szavatolunk. (Vidékre mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.)

Sz.-Lukácsfürdő
Nagy kénes iszapfürdő, iszapborogatások, meleg zuhanyfürdők. Massage, kádfürdők, külön férfi- és női gőzfürdők és uszodák.

A SZÉPSÉG
ÁPOLÁSÁHOZ.
Eddig el nem ért **HATÁS.**

KIELHAUSER H.
folyékony **Glycerin-Crème**
ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb övszer levegő, szél és napsütés ellen eltávolított napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.
Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, bárszappant bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a **Párisi Hőlgypuder**
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hőlgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a címképen, valamint a leírásán a mellékelt rajzok van.
Raktár minden gyógyszerárban és illatszer-üzletben.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12.

Kathreiner's
KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉ

Mindenütt kapható - 1/2 kiló 25kr.

MARGIT-CRÉME
hírneves, az elegáns hölgyek által használt arccrème (nem zsiros kenőcs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, eltávolítja az arcról mindenemű bőrtisztatlanságot.
Egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrtarka (mitesser) ellen. Bámulatos hatása abban rejlik, hogy a bőrre kenve az által rögtön felvélik és okozza azon csodás átalakulást, hogy szeplővel vagy májfoltokkal teljesen fedett arc 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz.
Mivel nem zsiros - nappal is alkalmazható, - a crémével bekenett bőrön a hőlgypor remekül tapad. Ára 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ára 35 kr. - **Margit-hőlgypor**, fehér, rózsás és crème színben ára 60 kr. - **Margit-fogpép** 50 kr.
FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza, Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár **BUDAPESTEN**, Török József, Király-utca.

Molnár és Trill új szerkezetű körképe, a Pokol.

Az emberi fantázia legnagyobb alkotása Dante Pokla a városligeti fasor végén körkép alakjában látható. Ez a körkép merőben új beosztású látványosság.
Fő részei:
1. A lelkek átélése az Acheronon.
2. A lebegő lelkek.
3. A tékozlók és fővények hegye.
4. Dís vár. Az izzó torony.
5. Az ég sírok.
6. Az ember-fák erdeje.
7. A vér folyó.
8. Az égő lábak mezeje.
9. Az ostorozottak.
10. Az aranycsuhás barátok kőmenete.
11. A mézárás.
12. A kígyók földje.
13. A jégvilág.
Megszámlálhatatlan sokaság. Alomvilági tájak. Soha eddig nem látott színházok. A világnak egyetlen, áttetsző színekkel és szabad alakokkal szerkesztett körképe.
Látható reggeltől 9 órától egész nap a király-utcai fasor végén, szemben a kiállítás második főkapujával.
Béletpó díj 50 kr.
A Városligetbe menő villamos kocsik, omnibuszok és lóvonatu kocsik megállóhelye.
A Pokol Gárdonyi G. fordításában a körképből vett képekkel illusztrálva minden könyvkereskedésben kapható.
A nap változó világszerte szorint változó színházok! A híreményes festészetnek legnagyobb és egész világon egyedül álló alkotása.

Főiskolai **Dr. KUN ZOLTÁN** kipróbált gyógyszerel
lgazg.-orvos
Vérképző labdacskok rózsaszínű cukrozva: vérszegénység, gyomorfájások, látszólagos tüdőbetegségek legjobb gyógyszere. 1 tégely ára 1 frt 80 kr.
Hurut labdacskok gyomorhurut, tüdő- és gégehurut, tüdővérség, hideglelés, malária, gyümölcsök ellen legkiválóbb 1 tégely ára 1 frt 80 kr.
Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IRRY-GÁLÓ POE** 1 doboz 1 forint 20 kr.
Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvíz fölött! Kiváló övszer a ragályos torokfájásoknak is! Ára 60 krajczár.
A Purpurin Crème arcz- és kézkencőnek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít a bárszappantól való tisztáltsággal. 1 tégely 1 frt 20 kr. Kaphatók a készletnél!
TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél
Sáros-patakban.
Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerháza, Király-utca. **Dr. Zuday Ernő** gyógyszerháza, Városháza-tér. Minden drogus-üzletben és gyógyszerárban kaphatók.

41. SZÁM. 1896. BUDAPEST, OKTÓBER 11. 43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt (téliére - 6.) Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt (téliére - 4.) Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 5.- (téliére - 2.50) Kétféle előfizetésben a postálal megkötés nélkül is csatlakozó.

BUDAPEST ÚJ HÍDJA.
Ma azonban vége van ekképi korlátlan egyeduralmának. Hozzá méltó szép és hatalmas társ támadt abban az új hidban, mely vagy két kilométernyivel alább, a Vámbáztér és a Gellért-hegy alja közén feszíti ki vasait a Duna fölé. S méltó társa ez a jeles építmény a lánczidnak nemcsak mint a város fejlődésére nézve nagyfontosságú útvonat, hanem mint olyan sikerült alkotás is, mely a műszaki tudomány szigorú követeléseit és a szepet szerető ízlés várákozásait egyaránt kielégíti. Ennyiben nem pusztán társa, hanem versenytársa is a lánczidnak a közelebb már föl is avatott új hid, — mely királyunk tiszteletére *Ferencz-József-híd* nevet kapott, — mert rendkívüli erővel párosult szépsége révén ez is oda fog tartozni ezennél fővárosunk képeinek teljességéhez.
Büszkén tekinthet a magyar a Ferencz József-hídra úgy is, mint Budapest további fejlődésének újabb hatalmas eszköze, de úgy is, mint olyan műre, mely minden ízében magyar tudomány s a magyar ipar alkotása és egyik maradandó becsü emlékjele ezredévi ünneplésünknek.
Az új hid alakjára nézve nagyon hasonlít a lánczidhoz, de szerkezet tekintetében egészen más alkotás. Ez is három jármű s e járműket szintén ívalakúlag aláereszkedő karok tartják,

A FERENCZ-JÓZSEF HÍD MEGNYITÁSA. — A KIRÁLY ÉS KISÉRETE ÁTMEGY A HÍDON. Weinwurm Antal fényképe.